

Рік XII. Скрентонь, Па., Четверь 12-го Мая, 1904. Число 19.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, May 12, 1904. No. 19.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Май.

12	Ч.	Св. 9 муч. и Мемнонь
13	П.	+ Яковъ Зев. Алост.
14	С.	Брежій пророкъ
15	В.	Атанасій Великій
16	П.	Тимотей
17	В.	Пелагія пр. мученица
18	С.	+ Ирина муч. (Отд. Паск.)

— СТРАШНА експлозія пороху лучила ся минулого четверга у фабриці „Норт-вестернъ Павдеръ Ко., вѣддаленой 3 милъ вѣдъ Нью-мортъ, Инд. Выбухло 10 тысячъ фунтовъ пороху, а сила експлозіи такъ знищила фабрику що й слѣду зъ неї не осталось. Зъ людей погинуло при тѣмъ 4-охъ робѣтниковъ, а двоухъ було тяжко покалѣченыхъ.

— ЦИГАНЬСКА война. Коло Терешешъ земпліньскої столицѣ, на Угорщинѣ, розложили ся таборомъ мандрѣвнїи цигане, щобы перебути тамъ якійсь часъ. Се не сподобало ся одначе тамошнїмъ корѣннїмъ циганамъ, тому порѣшили нагнати волокитѣвъ. Зѣбрали ся отже зъ цѣлої окресности и завѣзвали мандрѣвнїихъ, абы забирали ся и не псували имъ „бизнєсъ“, а коли тї не хотѣли ихъ послухати, напали на нихъ зъ ножами и палицами. Тодѣ розпочала ся война, вѣ котрѣй обильно попилиа циганьска кровь. Трехъ циганѣвъ було убитыхъ а 15 покалѣченыхъ. Прикликана жандармерія, арештувала всѣхъ борѣвъ и зробила конецъ войнѣ.

— ЗВѣЩАЮТЬ зъ Пліматъ, Англія, будьто бы корабель „Дайтшландъ“ оденъ зъ найшвидшихъ и найбільшихъ парохѣдѣвъ на свѣтѣ, перейшовъ дорогою купна на власнѣсть Росіи. Корабель належавъ до нѣмецко-го товариства „Гамбургъ-Америка Лайнъ“ а Росія мала заплатити за него 4 миліоны марокъ.

— БОГАТЫЙ дѣдуганъ. На поліційної стаціи вѣ Синсинаті. О. находить ся ся якійсь неписьменнїй, глухонїмїй, нужденнїй и

обдертый дѣдуганъ, вѣ котрого найдено при ревизіи 27 тысячъ долларѣвъ, запитыхъ вѣ лахахъ. Займавъ ся вѣнъ збиранемъ кандурѣвъ и костей по смѣтникахъ.

— ВЕЛИКА фабрика меблѣвъ фірмы „Ентоні & Куель Ко.“ вѣ Правиденсѣ, Р. Ай., упала жертвою огню. Шкода выносить 400 тысячъ долларѣвъ. Богато робѣтниковъ втратило працю.

— РАЗОМЪ изъ свѣтло-ю выставою вѣ Ст. Луисѣ, Мо. починають ся частїи и грѣзній катастрофы на зелѣзницяхъ. Осѣ и сими днями коло Кімсвїкѣ, Мо. выскочивъ изъ шинъ особовый поѣздъ зелѣзницѣ „Айронъ Мавтейнъ & Савтернъ“, котрымъ ѣхало богато гостей на выставу. Цѣлый поѣздъ перевернувъ ся до глубокого рова, наслѣдкомъ чого около 50 особѣвъ втратило жите або понесло калѣцтво. А се ще лише початокъ!

— ВАЖНЕ вѣдкрыте здѣлано вѣ пивницї лятераньскої палаты вѣ Римѣ. Іменно вѣдкрыто тамъ заму- рованїй зелѣзній дверѣ, а коли ихъ выважено найдено величезнїй паки рукописей и документѣвъ великої вартости для историковъ. Опѣсля показало ся, що се е тайннїй архівъ папы Пія IX., котрый казавъ его закопати вѣ тѣмъ мѣсци пѣдчасъ нападу гарібальдѣвъ вѣ 1870 роцѣ. Вѣднайденнїй архівъ перенесено до ватиканьскої бібліотеки.

— ОГОНЬ на поѣздѣ. Пѣдчасъ коли особовый поѣздъ зелѣзницѣ „Грейтъ Нортернъ“ летѣвъ оногды зъ цѣлою силою пары черезъ преріи вѣ окресности Крукстонъ, Мін. повставъ на нѣмъ огонь и вѣ одной хвилї обнявъ кѣлька вагонѣвъ. Заки задержано поѣздъ, 25 особѣвъ попарило ся (небезпечно, а одна згорѣла живцемъ. Причиною огню була имовѣрно необережнѣсть одного зъ подорожнїихъ.

— СЛАВННІЙ мадярскїй писатель Мавро Йокай по-

мерѣ дня 5. с. м. вѣ Будапештѣ, проживши лѣтъ 79. По- койннїй збогативъ мадярську літературу и розбудивъ патріотичного духа мѣжъ Мадарами.

— ПОГИБѢ зъ радости! Зъ Паркѣ Сити, вѣ Юта, доносять: Вѣдъ кѣлькохъ лѣтъ шукавъ вѣ доокресныхъ горахъ за покладами срѣбла звѣсннїй вѣ цѣлой околицѣ майнеръ Патрикъ Соливенъ, але безуспѣшно. Ажъ недавно вѣдкривъ вѣнъ богатую жилу срѣбла вѣ природнѣмъ тунелю одной горы. Вѣдъ той поры цезъ одначе безъ вѣсти. Стали глядѣти за нимъ и нашли его безъ душѣ на срѣбної рудѣ вѣ тунелю. Лѣкарѣ ствердили, що померъ зъ великої радости на ударъ сердца.

— ВСЕСВѢТНУ выставу вѣ Ст. Луисѣ, Мо., оглядало досї за білетами вступу 200 тысячъ особѣвъ.

— ТОВАРИСТВО морскої плавбы на Тихѣмъ океанѣ звѣснѣ пѣдъ назвою „Таго-Кісенъ Каиша“ оповѣстило, що здержує рухъ своихъ парохѣдѣвъ мѣжъ Америкою а далекимъ Сходомъ, ажъ до кѣнца росїйско-япаньскої войны. Боѣтъ ся, бачите, абы котра зъ воюющихъ сторонѣвъ не поконфіскувала ему або не знищила кораблѣвъ.

— НАСЛѢДКОМЪ неврожаѣвъ, спричененыхъ страшною посухою панує вѣ пѣвнѣчній Бразилїи великій голодъ и нужда. Американскїй дневники доносять, що сотки тамошнїихъ жителѣвъ, найбільше Индіанъ, мре зъ голоду.

— СЕМІЛѢТННІЙ „про- рокъ“, котрый предсказавъ войну живе на долинахъ рѣки Ангари. Хлопчина велѣвъ собѣ принести двоухъ когутѣвъ — бѣлого и чорного тай пустивъ ихъ на себе. Когуты почали кусати ся и спершу побѣджувавъ чорннїй. Та вѣдтакъ забравъ ся бѣлый остро до работы и побѣдивъ чорного. Пѣсля словъ „пророка“ значить се, що спершу буде

побѣджувати чужинець, але вѣдтакъ збере Росія всѣ свои силы и розѣтре ворога на прахъ. — Такъ доносять росїйскїй часописи.

— МОЛОДА и дуже гарна жєнщина вѣдобрала собѣ оногды жите вѣ однѣмъ „бордінггавзѣ“ при улицѣ Фаєтъ, вѣ Болтїморѣ, Мд., бо, якъ написала вѣ листѣ, навкучило ся ей жите безъ... мужа. Шукала жениха черезъ газеты, анонсувала ся кѣлькадесять разѣвъ, але не могла его найти. На добавокъ тяжко було взяти ся до працѣ, грошѣ выйшли и се поїхнуло еѣ до самоубїйства. Называла ся панна Емєсъ.

— ПОЯВИЛА ся вельми интересна статистика, що выказує довготу жита звѣрять. Пѣсля неї конѣ и ослы жиють до 30 лѣтъ; псы можуть жити 25 до 30 лѣтъ — пѣдчасъ коли вѣвцѣ, козы, безрогы, и коты мають вѣ перспективѣ лишень 15 лѣтъ жита. Гусь може жити 30, воробєць 25, а ворона ажъ 100 лѣтъ, натомиѣтъ куры, качки и индіки могутъ дотягнути лишень до 12 лѣтъ. Найдовше жиють слонъ и папугай, бо жите обѣхъ перевисшає неразъ сотку рокѣвъ. Вѣруваня про тысячлѣтнє жите кертицѣ и саламандры липають ся по- ки що недоказаннїми. Звѣсною рѣчею е, що деякїи комахи жиють лишень кѣлька годинъ, прим. однодѣвка. Пытанє впрѣчѣмъ, якъ довго жити могутъ звѣрята, не е ще достаточно порѣшенє задля надто утрудненої обсервациї. Особливо дуже мало знаємо, або майже нѣчо не знаємо про довготу жита дикихъ звѣрѣвъ.

— СТРАЙКЪ пекарѣвъ выбухъ вѣ Востонѣ. Мас. и вѣ двоухъ сусѣднїихъ мѣстечкахъ — Камбриджъ та Челси. Страйкеры домагають ся признаня юніи и скоро- чєня добы працѣ. Наслѣдкомъ сего страйку грозить мѣстови голодъ.

— МІЛОНЕРЪ соціалїст. Вѣ Ренсѣ у Франціи умеръ

Кароль Арнульдъ, фабрикантъ шампаньского вина, міліонеръ, меръ мѣста, а при тѣмъ проводникъ соціалїстичного сторонництва и щирнїй опѣ- кунъ убогихъ и нещасливыхъ. Коли передъ двома роками царъ Николай зъ жєною приѣхавъ до Ренсу, меръ Арнульдъ служивъ имъ за проводника вѣ мѣйскѣмъ музею и вѣ бібліотецѣ. При тѣй нагодѣ вѣ своихъ про- мовахъ до царя и царїцѣ пропускавъ старанно всякїи титулы, уживавши все лишє словъ „вѣ“ и „панъ“ та „панѣ“ Впадало то всѣмъ вѣ око и немилѣ вражало такъ президента республики якъ и товариство царскої пары. Але царъ удававъ, що не звертає уваги на поведе- нє мера; всежъ таки про- моваючи до него, титулу- вавъ его зъ притискомъ „па- не мере“, немѣвъ хотючи по- казати, що вѣддає ему довж- ну честь, хочъ меръ изъ сво- ей стороны титулъ царя про- пускає. Арнульдъ поклавъ великій заслуги для мѣста и довго остане вѣ памяти особливо убогихъ, але й тая пригода зъ царскою парою певно не заразъ затре ся вѣ памяти его земляковъ.

— НА дарунокъ для Ми- коли Лисєнка зъ нагоды его ювилєю зѣбрано досї — якъ выказує „Кїевска Ста- рина“ — 6717 рублѣвъ 18 коп. Зъ сєи квоты призна- чєно 5409 рублѣвъ 78 копѣ- йокъ на закупно дому для ювилєата, а прочє на выданє его творѣвъ и на музичну школу имени Лисєнка.

— УКРАИНЦѢ вѣ росїй- ско-япаньскої войнѣ. Щѣ вѣ росїйскої арміи на да- лекѣмъ Сходѣ великій про- центъ становлять нашї бра- тры зъ Украины, зазначу- вали мы кѣлька разѣвъ. Впро- чѣмъ цѣлый кїївскїй и хар- ковскїй полкъ, якї выслано на першїй огонь до Ман- джурїи, рекрутуютъ ся зъ Украины, а частина харков- ского полку стояла вжє дав- нѣйше гарнізономъ на ман- джурскихъ границяхъ. Такъ отже першїи страты, якї потерпѣть Росія, вѣдчєе пе-

редовсѣмъ украинскїй на- родъ, що свою кровь мусить проливати поневолѣ за мо- сковске самодержавїє. Вжє маємо сумнїи примѣры тыхъ стратъ. Зъ Петербурга до- носять намъ, що при ката- строфѣ, якої жертвою упавъ панцирникъ „Петропав- ловскъ“ разомъ зъ шѣсть- сотьма людєй залогїи погинуъ Украинцє лѣкаръ Вовко- вичъ, близкїй своякъ звѣ- снїи драматичної артистки Заньковецкої.

— ПѣДЗЕМНІЙ покладаи лєду, якъ доносять рос. ча- сописи, вѣдкрыто вѣ Ман- джурїи и то якъ разъ вѣ тѣмъ мѣсци, де сконцентру- вали ся росїйскїи войска. Жила лєду тягне ся вѣдъ Бергєньского побережа че- резъ весь Сибѣрь, частину Ман- джурїи и заходить ажъ до кїргїзскихъ степѣвъ. Изъ сего вѣдкрыта будє велика користь для войска, бо чи- ста вода се одна изъ най- важнѣйшихъ забезпєкѣвъ вѣдъ пошєсти, черезъ якї гине десять разѣвъ больше людєй чимъ вѣдъ кулѣ. Нѣйке шту- чнє очищуванє при помочи найлѣпшихъ филтровъ не може дати такъ чисту воду, якъ изъ лєду. Одержукчи воду изъ лєду, уникає ся такожъ дуже важної а грѣзної небєзпєки — отросєня. Практика выказала, що коли керницѣ пѣдчасъ войнѣ дуже часто засыпують, то зъ лєдовою жилою сего зро- бити не можна. Тоту жилу вѣдкривъ звѣсннїй ученнїй Мізєндорфъ.

— БІЛІЯ мѣста Индіанѣ- полисѣ, Инд. згорѣли вели- кїи стайнїи фірмы „Индє- стейлъ“, а вѣ нихъ 2000 рогатѣи худѣбы. Около 5000 худѣбы тяжко попєкло ся и попарило.

Хто зашлє

Иванови Неметови докладнїи адресы Ру- синѣвъ и Полянѣвъ працюющихъ по шєй- захъ вѣ Америкѣ, той достає красннїй дарунокъ.

John Nemeth, 457 Washington St., New York.

ДАРОМЪ ДОСТАНЕТЕ!

Нову докторску книжку вѣстачу вѣ сої- бѣ цѣннїй інформація и рады для мущинъ, жєноу и дѣтей, сѣи пошлєте свое имя на адресъ:

P. O. Box 268, Madison Sq., New York

ВНУТРІШНІЙ УСТРІЙ КОЗАЧЧИНИ.

Осередкомъ козацкаго житя була Сѣчь Запорожска. Сѣчею звала ся та козацка оселя тому, що козаки засѣкали ся въ нѣй остроколами и шанцями проти ворогѣвъ, а запорожскою прозвано єѣ для того, що она була на одно́мъ изъ днѣпровыхъ островѣвъ, якій лежавъ за порогами т. е. за великими скалами посередъ Днѣпра. Козаки осѣдали кошемъ; головный кѣшъ, де они всѣ збирали ся, де стояла ихъ церква и де сидѣвъ ихъ найстаршій отаманъ кошовый — була якъ-разъ отся Сѣчь Запорожска.

Запорожцѣ дѣлили ся на куренѣ; каждый куренъ мавъ свого курѣнного отамана. Всю старшину выбирали козаки самі зъ помѣжъ себе; старшина була на то, абы вести порядокъ въ бою и въ Сѣчи и щобы выповняти волю громады. О справахъ, що обходили цѣле козацтво, порѣшали самі козаки на т. зв., радахъ вѣйсковыхъ.

Такихъ радъ було до року кѣлька. Перша рада бувала на новый рѣкъ, абы подѣлити мѣжъ куренѣ рѣчки и охабы днѣпрові на рыболовлю. На той радѣ скидали часомъ козаки и свою старшину а выбирали нову. Рада була все зъ-полудня и скликувала ся такъ: Насампередъ казавъ отаманъ кошовый гукнути зъ арматы, абы почули всѣ, що були поза Сѣчею — по рѣчкахъ, гаяхъ, островахъ и щобы сходили ся до Сѣчи; потѣмъ казавъ довбушеви забубнити. Довбушъ приносилъ бубенъ на майданъ середъ Сѣчи передъ церквою и забубнилъ три разы. Осаулъ выносилъ зъ церкви хоругвь и ставилъ єи коло бубна. Козаки, почувши бубенъ, сходили ся на майданъ. Коли довбушъ по третій разъ забубнилъ, выходилъ кошовый изъ своею булавою, судія зъ вѣйсковою печаткою, писарь зъ каламаремъ. Довбушъ бубнилъ имъ на поклонъ. Станувши посередъ громады, знимала старшина шапки и кланяла ся козацтву на всѣ чотиры стороны. Потѣмъ заговорилъ кошовый до цѣлои громады: А що, панове молодцѣ и товариство! Нинѣ у насъ новый рѣкъ. Треба намъ по старому звичаю роздѣлити мѣжъ вѣйско рѣки и луги! На то всѣ крикнули: Добре, батьку — такъ и треба! И козаки жеребомъ дѣлили помѣжъ себе рѣки и луги и котрому курѣневи припавъ ся якій пай, той мусѣвъ зъ него цѣлый рѣкъ живити ся и одѣвати. По роздѣлѣ питавъ ся звичайно кошовый дальше: панове молодцѣ, чи не будете сего року, по старому звичаю, нову старшину выбирати? Коли старшина була по волѣ козакамъ, то всѣ кричали: Вы батьки и паны наші добрі, вамъ надъ нами панувати! Тогды кошовый и вся старшина поклоняла ся козакамъ и вѣдходила до своихъ куренѣвъ. Колижъ хотѣли кошового або другого кого зъ уряду скинути, говорили до кошового, абы зложилъ свою булаву; тогды той складавъ булаву на шапку, дякувавъ козакамъ за дотеперѣшний послухъ и вѣдходилъ до своего куреня якъ простый козакъ. Такъ само судія, писарь и осаулъ, коли ихъ скинули, складали свои вѣдзнаки.

При выборѣ новой старшины бувавъ звичайно великій гаморъ и заколотъ помѣжъ подхмелеными и сварливыми козаками. Одна сторона хотѣла старшину мати зъ того куреня, друга зъ иншого. Коли кого выбрали, а выбраного не було на радѣ, тогды ишло по него 10 або й больше подвселеныхъ молодцѣвъ и просили его, абы принявъ выборъ. Якъ вѣнь вѣдмовлявъ ся, хватили его одні за руки, другі пхали зъ заду и провадили мѣжъ козаковъ выкрикуючи: Иди, сякій-такій сыну! Тамъ тебе треба, ты нашъ батько, будешъ панувати надъ нами. По козацкому звичаю повиненъ бувъ выбранный двѣчи не приняти выбору; ажъ за третимъ разомъ мусѣвъ вже покорити ся волѣ товариства. Тогды ему передавали вѣдзнаки, довбушъ ударявъ въ бубенъ, а козаки стали выбраному старшинѣ сыпати землю на голову, абы не гордивъ ся.

Крѣмъ той рады була ще друга въ мѣсяци вересни, а трета на Великдень.

Але окрѣмъ тыхъ установленыхъ часѣвъ скликувано рады, коли только козакамъ захотѣло ся и зъ якои будь причины. Козаки змовляли ся насампередъ потайно, и якъ 10 куренѣвъ згодило ся па раду, выносили бубенъ на майданъ и починали на нѣмъ тарбанити якими будь патиками. Тогды выходилъ идъ нимъ довбушъ и питавъ ся на що скликають раду. На то ему козаки вѣдповѣдали: Бий лишъ, вражій сыну, не пытай ся! бий лишъ! Довбушъ тогды мусѣвъ забубнити, козаки збирали ся на майданъ а незабавки выходила до нихъ старшина. Кошовый питавъ ся: Панове молодцѣ! зъ-за чого у насъ сегодня рада скликана? Коли козаки хотѣли скинути кошового зъ уряду, вѣдповѣдали ему: Ты, батьку, зложи булаву; бось намъ не сподобенъ. И выговорювали ему все провинны, якій на него знали. Якъ хотѣли скинути судію, писаря або осаула, то говорили: Доста вже панують вражій сыны; уже наѣли ся вѣйскового хлѣба. Пѣсля того старшина мусѣла уступити, а козаки выбирали нову. Звичайно сварили ся при томъ завзято, нерѣдко приходило мѣжъ ними до бійки, поки врештѣ згодили ся на одну старшину.

Оттакъ мы бачимо на Сѣчѣ верховодила не воля однихъ, але воля цѣлои громады. Правда, козаки

обовязані були слухати старшины, особливо въ часѣ походѣвъ, коли кошовый стававъ безгляднымъ паномъ житя и смерти козаковъ. Все-жъ таки походивъ вѣнь зъ выбору и коли стававъ нелюбымъ товариству, его скидали а выбирали иншого. Мало се свои добрі стороны, але мало такожъ богато злыхъ.

О Г О Н Ь.

Що дѣ ся, коли свѣчка палить ся?

Стеарина, якъ такожъ гнѣтъ свѣчки, поволи зменяють ся, а по-якомъсь часѣ цѣлковито зникають. Що стало ся зъ стеариною; чи лише зникла, чи загинула? На скѣлько очима перекопати ся можемо, она въ самѣй рѣчи зникла; але парохѣдъ, що плыве по морю, такожъ зникає зъ нашихъ очей, а однакъ каждый зъ насъ знає, що вѣнь не загинувъ, що десь находитъ ся, хотяй око наше його не бачить. Кусникъ цукру, якій вы кинули до гербаты або кавы, такожъ зникає, а однакъ добре знаете, що вѣнь не згинувъ, бо осолодивъ вашу гербату або каву.

Зъ того показує ся, що не такъ дуже можемо вѣрити нашимъ очамъ, що стеарины нашої свѣчки де инде належить шукати. Мусимо зъ нашимъ питанемъ удати ся до природы, а всегда переконаемо ся, що кѣлька разѣвъ наше пытанє якъ слѣдъ поставимо, все найдемо ясну вѣдповѣдь. Мусимо взяти ся до досвѣду, а коли его добре переведемо, то одержимо потрѣбне поясненє.

Досвѣдъ 1-й: Запалѣмъ нашу свѣчку въ чистой бутельцѣ зъ узкою шийкою. По кѣлькохъ минутахъ горѣня побачимо, що подумѣнь єѣ стає ся що разъ меньше, а по якимъсь часѣ цѣлкомъ гасне. Запамятаймо собѣ передовсѣмъ той фактъ, а опѣсля шукаймо причины, длячого свѣчка въ бутельцѣ загасла. Въ той цѣли переконаймо ся, чи воздухъ въ бутельцѣ ще той самый, якій бувъ передъ горѣнемъ свѣчки. Але якъ перекопати ся? Налѣмъ напередъ троха очищенои воды вапняной до бутельки, въ котрої свѣчка не палила ся, а опѣсля до бутельки, въ котрої палила ся свѣчка. Рѣжниця мѣжъ водою въ одной бутельцѣ а водою въ другой бутельцѣ впадає въ очи. Бо въ першѣй вапняна вода не перестає бути чистою, а противно въ другой де палила ся свѣчка, достає краску молока. Зъ того заключаемо, що въ наслѣдокъ горѣня свѣчки воздухъ въ бутельцѣ подлягъ змѣнѣ. Молочна закрапка воды походить вѣдъ крейды, а крейда є полученемъ вапна и вугляного квасу. Углярный квасъ цѣлкомъ такъ само якъ воздухъ, є невидимымъ газомъ, а подъ его впливомъ вапняна вода здаєть ся молочною и въ нѣмъ запалена свѣчка гасне.

Часть стеарины при спаленію свѣчки перемѣнилась въ квасъ углярный; неспаленный вуголь въ стеаринѣ можна бачити въ видѣ дыму або сажѣ. Коли скоро притиснемо кавалокъ бѣлого паперу до полумѣни то побачимо, що на паперѣ повстане чорна пляма, утворена зъ сажѣ або вугля.

Крѣмъ угляного квасу творить ся ще инше тѣло, а именно вода. Може вамъ буде дивно, що вода повстає зъ полумѣни, але просте досвѣдченє переконає васъ, о правдѣ нашихъ слѣвъ. Коли вода выходитъ зъ полумѣни, то находитъ ся въ станѣ горячої пары, якои не можете бачити; то, що добуває ся зъ горячого котла и що вы звичайно паромъ называете, не є паромъ, але дробными капельками воды. Коли бы вы мали шклярный котелъ и заглянули до его середины, то не видѣли бы нѣчого бѣльше вѣдъ кипячої воды, бо пара водна є такимъ самымъ невидимымъ газомъ, якъ квасъ вуглярный або воздухъ.

Досвѣдъ 2-й: Щобы перекопати ся, чи горѣюча свѣчка вытворєє пару водну, досить буде тримати надъ нею широку шклярку о стѣнахъ сухихъ и холодныхъ. При томъ досвѣдѣ переконаете ся, що шклярка притымитъ ся, а приглядаючи ся їй блище, побачите, що на єѣ внутрѣшнихъ стѣнахъ осѣли дробні крошечки воды. Коли досвѣдъ такъ урядите, абы шклярка черезъ довшій часъ тримана була надъ свѣчкою и стѣны єѣ були все холодными, то зъ свѣчки мати мете цѣлу чарку воды, яка нѣчимъ не рѣжнить ся вѣдъ чистой и доброи воды, хибѣ тымъ, що чути єи саджею.

Погляньмо теперъ, чого навчила насъ горѣюча свѣчка. Мы хотѣли знати, що дѣ ся, коли свѣчка палить ся — и переконали ся:

- 1) Що свѣчка, яка палить ся въ бутельцѣ, по короткомъ часѣ гасне;
- 2) Що черезъ спаленє свѣчки въ бутельцѣ творить ся газъ безбарвный и невидимый, котрый называемо углярнымъ квасомъ;
- 3) Що квасъ углярный походить зъ угля, якій мѣстить ся въ стеаринѣ;
- 4) Що при паленію свѣчки творить ся такожъ и вода.

Тымъ способомъ мы навчили ся, що стеарина свѣчки не зникла абы не загинула, але що змѣнилась єѣ видъ, що перемѣнилась въ углярный квасъ и воду. Такий рѣдъ змѣны, що вѣдбуває ся въ тѣлахъ подчасъ горѣня, называемо змѣною хемічною.

(Зъ „Поступу“).

Листъ изъ Старого краю

Про москвофилѣвъ

Я згадую въ моихъ листахъ лишъ рѣдко коли, бо тѣ люде нѣчого пожиточного не роблять, лише шкодять работѣ другихъ. Тутъ зазначу, що въ послѣднихъ часахъ вони закупили во Львовѣ каменіцу на дѣмъ „Общества им. Михайла Качковского“, що имъ впроцѣмъ не прійшло трудно, бо маючи въ рукахъ такі двѣ богатѣ институціи, якъ „Народный Дѣмъ“ и „Старопрингійскій Институтъ“, мають грошей подостаткомъ.

Вѣдъ часу выбуху російско-япанской войны въ москвофильскихъ газетахъ толькі й писанины, що про войну, а коли-бъ Япанцямъ дѣйсно все те стало ся, про що повѣдомляють за каждый разъ москвофильскій газеты, то російскій царъ бувъ-бы вже давно паномъ япанской земли. Наибѣльше лютятъ ся москвофильскій газеты на тыхъ, що бажають побѣды „поганамъ“ Япанцямъ надъ „христіанамъ“ Москалями. Забувають додати, що Москалѣ зовсѣмъ не ведуть войны задля ширєня христіанской вѣры въ Япанѣ, только для матеріальныхъ користей. Та хочъ сего погляду москвофильскихъ газетъ, якій дуже пахне середними вѣками, нѣхто зъ просвѣченыхъ людей не може брати по-важно, то темні хлопцы лапають ся на се и навѣтъ складають спѣванки на честь російского войска, якій друкує „Русское Слово“. Абы-жъ показати російскому правительству, якій то вони „русскіє“ патриоты, розписали москвофилы у своихъ газетахъ складки на пораненыхъ російскихъ вояковъ. У насъ люде пухнуть зъ голоду и видѣють въ темнотѣ, а тѣ панове вымаюють грошѣ на російскихъ вояковъ! То царъ уже такъ збѣднѣвъ.

Минушого року уѣдали москвофильскій газеты прямо скажено на всѣ русскій школы, а мѣжъ тыми такожъ на дѣвочій институтъ въ Перемишлѣ. Дирекція института запѣвала редакцію „Галичаніна“ до суда, але передъ судомъ москвофильскій редакторъ стративъ усею вѣдвагу и вѣдкликавъ усе, що набрѣхавъ, а въ додатку доставъ ще 100 коронъ кары. Але чорной душі нѣчо не поможе. По розправѣ той самый редакторъ-брехунъ написавъ въ „Галичанінѣ“, що не переводивъ доказу правды тому, бо не хотѣвъ шкодити институту...

Вся політична акція москвофилѣвъ подъ ту хвилино полягає въ томъ, абы при надходячихъ доповняючихъ выборахъ до сойму подставити ногу Барвѣнскому, противъ котрого высунули кандидатуру о. Єфимовича и агітують за нимъ; а може и ще кому хотять подставити ногу...

Наукове Тов. имени Шевченка вѣдбуло недавно надзвычайні зборы въ справѣ змѣ-

ны статута. Отся справа вже давно дискутуєть ся въ товариствѣ. На зборахъ вѣдкинєно далеко идучій проектъ статутовой комісії, а принято проектъ д-ра Франка, якій вводитъ лишъ невеличкі змѣны супротивъ дотеперѣшного статута.

„Товариство прихильниківъ украинской литературы, науки и штуки“

заложено за ініціативою проф. Грушевского у Львовѣ въ 90-тѣ роковины народинѣ Шевченка. На зборахъ членѣвъ основателѣвъ дня 28. лютого с. р. выбрано головою проф. Грушевского, заступникомъ головы д-ра Франка, а секретаремъ артиста-малыря Труша. Товариство єе оригинальнє тымъ, що коли у всѣхъ иншихъ товариствахъ члены выбираютъ вѣдѣль, то въ нѣмъ вѣдѣль выбирає членѣвъ.

Двѣ церковніе газеты появили ся въ найновѣйшѣмъ часѣ въ русскѣй пресѣ: „Католицкий Вѣхидъ“, науковий органъ, выдаваемый русскими студентами теологіѣ, и „Нива“, газета церковно-супѣбляна. Вѣщують вони, особливо ся друга, що зближаемо ся щоразъ швидче до вытворєня національно-клерикальной партіи.

Русскій учитель въ Галичинѣ зачинають такожъ рупати ся и теперъ дискутують про потребу оппозиційной газеты для обороны ихъ становыхъ и національныхъ интересовъ. Така газета истнує вже на Буковинѣ; єсть нею „Промѣнь“ въ Вашковцахъ, якій и галицкій учитель починають уважати своимъ органомъ, абы не роздроблювати силъ русского учительства.

Зъ переслѣдувань, якихъ галицкѣ правительство не падаєтъ Русинамъ нѣколи, найзамѣтнѣйшій теперъ переслѣдуваня „Сѣчей“, топариствъ гімнастично-пожарничихъ, якій найгартѣйше розвинули ся на Покутѣ, Кѣлька „Сѣчей“ уже розвязано, деякимъ заказано носити топѣрцѣ, вѣдбувати вправы, а сими днями косѣвскій староста заказавъ носити ленты зъ написомъ „Сѣчь“. У самого организатора „Сѣчей“, адвоката д-ра Трильовского въ Коломыѣ, переведено домашню ревизію, пошукуючи за „небезпечными“ книжками та иншими рѣчами.

Зъ політики замѣтне те, що нинѣ австрійскій парламентъ зѣйшовъ ся зновъ, абы товчи въ ступѣ воду, а доповняючи выборы до галицкого сойму въ 10 повѣтахъ, въ котрыхъ мандаты опорожнились ся въ наслѣдокъ сєсєси русскихъ послѣвъ, розписані на 14. червня с. р.

19. Пѣвтя, 1903. М. Л.

— Хотите правовати ся, выставити кому повномочіє, купити або продати маєтокъ, достати сплатокъ, сколектовати грошѣ вѣдъ „довжиникѣвъ“ або увѣдѣнтіє ся вѣдъ вѣйсковонъ експедиціи, пишѣть до John-a Nemeth-a 457 Washington St. New York, N. Y. Вѣнь вамъ всею зробить лѣ найлѣпше и скоро.

ДОПИСИ.

Зь Олифанту, Па.

Ті люде, котрі не хотять належати до нашої церкви мали тут мітинг у галі 1-го Мая о 2-й пополудни. Одні хотіли годити ся, але виступив П. Мач. и говорить: „вы вшитки дурні! Будете належати до поляків? Я вам повім шиткы: мы собі выставе церковь православну, жебы навежава подь Москаля.“ Коли вонь тое сказав, то дуже ся всі погнівали и став П. К. и говорить: „а кельо вась ту москалей ест?“. Потомь встает Я. См. и летить до К. до битки и грозить ему попередь, его очі. Чи то не ганьба? М. К. такь само мавь бесѣду. Говорить: „Слухайте шиткы, мы можеме быти москалями и належати до москальв.“ Чи то не дурный чоловік?

Поеднали они собі господа Гальчака, щобы дѣти научавь, щобы дѣти не були такими дурными якь они. Але господинь Гальчакь учить оденъ мѣсяць и такь дальше, але видить, що ему нѣхто не платить то дѣтямь такь сказавь: „повѣдьте кожде своему татови, щобы ся посходили, щобы менѣ хочь що то заплатили“. Дѣти приходять до хаты и говорятъ: „тату, намь учитель казали, що бысьте ся въ недѣлю зойшли. Учитель казали, що они задармо не можуть учить“. А отець говорить: „о, коли такь, то не ходь менѣ тамь веце, коли вонь жадае заплату“. А дитина говорить: „няню, я бы хотѣвь научити, жебымь не бувь такь якь вы, бо вы не познате ані нумеро; ані не познате на годинѣ, же кельо годинѣ“. А отець обзываетъ ся: „Ано, дармо; хочь незнаю и такь на свѣтѣ жию та и ты будешь“. Каждый си подумайте, же що то за дурный народъ — не стоить о себе ані о свои дѣти. Коли започали школу, то було дѣтей до 50 а теперь находить ся коло 12... Якь то гардѣ и шумѣ, коли такь до горы росне! Чоловѣкь бы мѣгь прийти до богатства зь такимь порядкомь... Така рѣчь дуже бридко виглядае. Досить ихь мало ест и то межы нима нема згоды. Якь другі можуть годити ся зь ними, коли они самі межы собою не годні ся погодити? А. С.

Зь руской колыоніи

въ Канадѣ.

Туть люде забрали фармы и замешкали найдалѣвѣ шѣсть лѣтъ. До недавна ще туть було приємне и веселе жите, бо хоть люде були збирані а однакь такь собі жили якь рѣдні брати. Якь прийшовь оденъ до другого, то не могли ся нарзказовати оденъ другому яка то тамь бѣда въ старомь краю, якій недостатокь, якій великий драчѣ, яка тамь неволя. Хто вже хотѣвь то дерь бѣдного селянина и паны и жида и попы — нѣхто не пожаловавь. Отакь со-

бѣ наші люде розказовали. Тай не оденъ тяжко зѣтхнувь а не оденъ и заплакавь, тай все Богу дякували, що достали ся до Канады, до вольной землѣ. И такь два-три роки не могли ся натѣшити люде тою вольностею ажь доки имь той шумъ зь головы не выйшовь, доки ихь той страхъ галилейскій не покинувь. Бо неседѣз якь заглянувь жандарма, що иде дорогою то на нему все тѣло ся трясло, бо все сподѣвавь ся, що жандармь знайде въ него якійсь непорядокъ. А ще горше якь заглянувь якого панка, що гудзикъ мае коло шапки, то вже й душа въ нему завмерла, бо думае собі, ще вже й жѣнку и дѣти забере за податокъ. А теперь въ Канадѣ мы того невидимо, маемь правдиву свободу и маемь равне право такь якь и другі народы.

Отже до чого наші люде берутъ ся. Въ самый передь будують церкви; но то добре. Менѣ ся здае, що школа ще борше повинна бути, бо якь ся въ ишколѣ ненавчить то й въ церквѣ ничь не вмѣе, але коли наші люде вже такь звыкли, то най такь буде, бо наші люде хоть темні, але за те любять ся величати хоть бы й не було чимь. Такь й ту дѣе ся. Побудовали церкви и каждый хотѣвь бы бути старшимь и хотѣвь бы ся повеличати, що вонь щось значить. Алежь однакь все не могутъ бути старшими при церкви. Хотѣли бы бути може якій самі богатші, алежь люде выбрали пять комитетовь богатшихь и бѣднѣйшихь. Оденъ зь нихь, якь кажутъ его крайне, то бувь пошивайко и только зь того живѣ, що людемь хаты пошивавь, а ту його выбрали комитетомь до церкви. Тожь вонь бѣдняга не мало мавь радости зь того, навить не жалувавь пару долларовь оффровати на ту радѣсть а пустивь въ газету до старого краю, що вонь въ Канадѣ церковнымь комитетомь. А оденъ зновь якь зѣставь комитетомь то ажь ся збрыдавь своєю рѣднѣю мовою. Впередь его дѣти кликали: дедо и неню, а якь зѣставь комитетомь то казавь дѣтямь кликати татуню и мамуню. Але якь то люде приповѣдають не дай Боже зь Ивана пана. Але то й правда. Тыхь два комитеты якь побули рѣчь-два, такь вони обидва хотѣли вже цѣлу громаду за нѣсь водити. Бо то оденъ мудрый чоловікь и письменный, вонь читае и пацѣрову книжку а другій хоть не вмѣе читати то его жѣнка вмѣе богато языкомь молоти. Тай справдѣ якь бувало прийдѣ до церкви, то що мае ся Богу помолити, то вона й другимь жѣнкамь недала ся помолити; хоть то не можна нѣкого судити, але то правда. А хоть тамь були выбрані старші сестрицѣ, то вона бодай побѣжитъ борше и свѣчки роздае жѣнкамь и

то зь такою похвапностію бѣгала ажь доки всего свѣтла не поломала. Ажь потомь жѣнки не допустили еѣ больше до того. Ту зновь священникъ каже, абы въ церквѣ були тахо якь ся править служба Вожа, а еѣ то ся не сподобало й вже не ходять до церкви. На Богоявление тѣ два комитеты зѣбрали грошѣ зь таци, що тамь люде скинули, було около пять долларовь, хоть вони не мали права, тыхь грошей брати, бо е касіеръ, але они тримали тѣ грошѣ въ себе ажь якь було вѣче въ Виніпегу. То тамь посилали делегатовь и люде не выбрали за делегата жадного зь тыхь комитетовыхь, але иншого чоловіка. Оденъ комитетовый мавь ѣхати до Виніпегу за своимь интересомь, алешкода своѣ грошѣ дати на колею, тожь порадили ся оба комитетови и оденъ выбравь другого за другого делегата. Каже: такь ся добре шукае вдасть, поѣдешь за церковный грошѣ. И приѣхавь сей делегатъ зь Виніпегу такій веселый ажь ся его жѣнка тѣшитъ, що такь ся вдало. И вонь приѣшовь до церкви, та розказуе якь тамь було на вѣчу, якь заложили консисторію, що то буде дуже добре для насъ, не буде зь насъ нѣхто шкѣры дерь. Ну и все люде сказали, що такь добре для насъ... И може бы было добре кобы не были казала комитетовому вѣддати церковный грошѣ. Бо коли зѣйшла ся громада тай все кажутъ, же мы непосылали тебе до Виніпегу и грошей тобѣ не дамо, а якь тебе посылавь другій то най тобѣ заплатитъ, тогды наші два комитеты поспускали носы тай кажутъ: чекайте, мы вамь теперь, лѣпшой штуки покажемо.

Тогды оденъ зь нихь кинувь ся якь Юда искаріотскій до архіереевъ жидѣвскихь и до фарисеевъ, абы продавъ Исуса, такь вонь пошовь помѣжь давныхь хрунѣвъ, та помѣжь Поляковь и зачавь байки плести. Тай деякі пристали до него, божь то вонь и письменный, псволи то навѣтъ и газету прочитае. А якь ся вказавь межы Поляки, то мало що его на польского короля не выбрали. Але декотрі тверді Поляки то не хотѣли зовсімь повѣрити, бо кажутъ „kiedy on chce Rusinów zdradzić, to on i nas może zdradzić“, — только такь его досить величали а вонь имь обѣцявъ зробити зь церкви kościół. И справдѣ одной недѣлѣ вастягавь Поляковь зь повѣ баталіона и щось пару такихь Русинѣвъ, котрі самі не знаютъ, що вони е, бо то самі двораки, фѣрманы, атаманы, побережники и т. и., словомь такі, що вони нѣколи не были въ церквѣ. И туть вони зѣйшли ся до церкви и хотѣли руского священника зь церкви вывести, а польского кулявого завести. Та чогось не могли ся вѣдвжати. А коли скѣнчило ся набоженство, все пороскодили ся

до дому, тогды оденъ комитетъ зь Поляками прибавь колодку до дверей церковныхь, але мы тоѣ колодки не видѣли якь прибавь и коли хто вѣдорвавь. Комитетъ далѣ немавь спокою въ своѣй головѣ, бѣгавь якь день такь нѣчь по своихь приятеляхь и радивь ся зь ними якь бы тоту церкву вѣддати Французамь, и такь ся порадили, що мусять привести зь Виніпегу одного Езуита. И выслали того комитета до Виніпегу, та приѣхавь оденъ Езуитъ зь Виніпегу що называвь ся Гуръ чи Гура, але вонь собі змінивь имя на Кшижановскій. Той наплѣвъ имь досить байокъ.

Навѣтъ позволявъ имь розводити ся якь въ супружествѣ ест такь, що одно хоче належати подь французского бискупа а друге не хоче. Той Гуръ казавь туть до одной жѣнки: коли твоѣ чоловікь не хоче до мене прийти, то ты можешь ся зь нимъ розвести а можешь зь другимъ взяти шлюбъ. Теперь мудрі люде могутъ порозумѣти, якій то премудрый Езуитъ. Далѣбь ся богато говорити о нѣмь. Дававь такожь шлюбытымъ, що на Богоявление брали въ о. Яремы, але той Крижановскій чи тамь... Гуръ побачивь, що ту суть люде темні та легко дадутъ ся обдурити, то зачавь зь себе вдавати великого угодника Божого такь само якь Лисъ Микита вдававь передь курмы великого побожника и курячого приятеля ажь доки ихь не поѣвъ! Той угодникъ каже, то неважный бувь шлюбъ отже я вамь поправлю, але дайте менѣ по 6 долларовь. А то было пятого тыжня въ пѣтъ. Тоті молоді союрги питали ся, чи треба вѣнковъ. А вонь каже: не треба нѣчо, бо то ся дасть мягкій шлюбъ. Такь само дѣти перекрещувавь, бо каже: якь я тыхь дѣтей не перекрещу, то тѣ дѣти не будутъ мали ангела при собі. То видно, що вонь ангелѣвъ дѣтямь роздае. А якь сповѣдавь, то чоловікь або жѣнка клякае ему за плечима а вонь на вѣдлѣвъ рукою крестить якь бы злого вѣдъ себе вѣдганавь. А службу Богу якь зачавь и скѣнчивь, то кадилицѣ въ рукахь не мавь, каже, то непотрѣбно. Отакі то теперь угодники Божі и такі чудотворцѣ. Иде, люде туманить та грѣшѣ збирае и затыгае подь Француза, абы давали ще й десятину. Кулявий самъ похваливъ ся передь однимъ Нѣмцемь, що закимъ то буде, то теперь будутъ платили по 10 долларовь вѣдъ фармы Поляки и Русины. И то казавь, що мусять платити. А теперь, абы не дуже людей страхати, то до людей каже, що ино по пять долларовь будутъ платили. Отакі то баламуты! Тай крестомъ ся заступають та людемь говорятъ, що вони наслѣдники апостольскі. Но пожалѣ ся Боже! Далеко вони зблудили зь тои дороги. Апостолы учили такь якь И-

сусъ Христосъ: любити ближнього, а вони теперь мало що не обертають те слово, любити ближнього, на лупити ближнього, бо й самі такь роблять. Отже, дорогой брати, давьте ся, хто вамь приятель а хто ворогъ. Не пріймайте такихь вовковъ въ овечихь шкѣрахь, бо вони не дбають о ваші души а но о своѣ кишенѣ, а на васъ хотять ярмо заложити, ще горше якь було въ старомь краю. Имь дуже жалѣ, що мы туть свободні, отже вони старають ся всіми способами, абы насъ взяти въ свои руки. Не даймо ся братя, бо мы туть на волѣ а якь мы затыгнемь ярмо на себе, то наші дѣти будутъ насъ проклимати. Памятаеце ще добре яка то була неволя въ старомь краю, про яку вы розказывали оденъ другому. А теперь зновь хочете самі собі ярмо заложити? Берѣть ся радше до просвѣты, читайте „Свободу“ и „Канадского Фармера“, то познаете хто вамь добра зичить а хто васъ хоче въ темнотѣ всегда тримати.

Бо тоті наші вороги не кажутъ намь тыхь газетъ читати, бо вони хотять, абы мы были завше такі темні та щобы могли насъ борше въ ярмо запрачи. А я кажу, що вже пора намь братя болѣмь зь очей зсунути та подивити ся на свѣтѣ Божій чистими очима, та познати правду, та не дати себе обдирати тымъ езуитамъ, та не дати ся леда якимъ величайкамъ за нѣсь водити, бо зь такихь що хотять бути дуже величній то естъ наибольші зрадники. Отже не допустѣть такихь зрадниковъ та фарисеевъ нѣ до чого, то все вамъ буде добре выходило, бо такі лицемѣры и облудники та перевертнѣ завше сѣють незгладу межы добрыми людьми, такь якь у насъ дѣе ся зь тыми лицемѣрами, та перевертнями. Гонять по межы людей та брешутъ якь могутъ. Кажуть: таж то Поляки а Русины то все одно. И абаламутилося кѣлькохь Русинѣвъ, тыхь двораковъ. Якь приѣхавь Кулявий святити пасхи Полякамъ — а наші перевертнѣ далѣ собі

пасхи святити вразъ зь Поляками хоть то була руска Цѣтна недѣля. Теперь елибь хотѣли чакати до рускихь святъ зь тымъ свяченымъ, то не могутъ, бо пасха зачерствѣе, иждя засмердѣть ся, въ мясѣ хробы ся замножать, та нема якь чекати до рускихь, але вже зь Поляками зачинають святкувати... Отъ до чого наші Русины берутъ ся! Забули якь то давно мучили Поляки Русинѣвъ всілякими способами, хотѣли ихъ перевести на польске. Та тверді были наші попередники, не дали ся перевести на польске, а теперь е такі, що самі зрѣкають ся своєю дорогою руской вѣры. Встыдайте ся люде! Тажъ цѣлый свѣтъ буде ся зь васъ смѣяти, що вы свое покидаете.

П. Видрай.

РЕДАКЦІЯ „СЛОВА“

розѣслала першу книжочку многимъ людемъ на показъ въ той цѣли, щобъ тѣ запенумеровали собі книжочки а якъ нѣ то, щобъ вѣдослали ихъ назадъ. Другу книжочку вышле ся только тымъ, котрі заслали грошѣ.

Треба знати, що накладъ „Слова“ коштуе немало грошей тожь годѣ намъ высылати кому книжочки даромъ а ще до того оплачувати почту. Рѣчна предплата на книжочки \$1.50 дуже низька, а, щобъ мы могли выйти на своимъ, треба що найменше 500 предплатниковъ. Хто ще не записавь собі книжочокъ най засылае грошѣ до: Rev. St. Makar, Mt. Carmel, Pa. За \$1.50 достане що мѣсяця одну красну, поучающую книжочку.

Памятайте

на

Народный
Фондъ
въ
Америцѣ!

Збирайте, складайте и присылайте жертвы разомъ зѣ списомъ жертвѣдательствъ (чеки або моніордеры выписані на имя касіера: John Glowa, Excelsior, Pa.) подь адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

??? Хотите бути выльчені ???

Удайтесь до

Дра Леонарда Ландеса.

Спеціалістъ въ хоробахъ мужскихъ и жѣночкихъ. Бувь довгий часъ практикантомъ при Нью-Йоркомъ университетѣ, студіювавъ практично при шпиталяхъ въ Вѣднѣ и Берлинѣ а вернувши до Америки практикувавъ много лѣтъ якъ лѣкарь въ Либанонѣ, Балвио и др.

Говорить по руски, польски, словенски, англійски и нѣмецки.

Ручать выльчати слабости: легкихъ, серца, почокъ, желудка, болѣ головы, слабу память, пухленину, руматизмъ, рака, хоробы нашкодрні, чираки, вереды, болѣ горла, носа, ушей и очей, утрату мужской силы и т. и.

Робить всѣякія операціи. Пишѣть до него о порадѣ а вонъ вамъ дастъ вѣдповѣдь на все ваші питанія.

DR. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd St., New York, N. Y.

„SVOBODA“

(LIBERTY)

The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209-211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Advertising rates furnished
on application.

Entered as second-class matter July 16,
1903 at the post office at Scranton, Pa.
under the Act of Congress of March 3,
1879.

„Свобода“

Газетный лист для русского народа в
Америке и орган „Р. Н. Союза“,
выходит по вторнику в Четверг
и пятницу:

В Америке на год \$2.00
До старого года на год \$2.00
В Америке на год \$1.00
До старого года на год \$1.00

Оплачивать газету треба все-
гда зъ горы (напередъ).

Грошъ треба послати въ редакцию
или лить, або через экспрессовый, або
почтовый money order (мани ордеръ). Мо-
ney order, то е карточка, которую достанете
у почтальона или агента на экспрессовый
офисъ, и платить намъ, бо безъ того мы не
можемъ грошей достать.

Адресъ:

„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Номеръ 787

Безъименныхъ дописей не
принимается.

Хто хоче, чтобы те, что напише,
было друковано в „Свободе“ в Че-
твергъ, муситъ прислать рукопись до
Скрантона найдалше в пятницу
вечеръ.

Хто хоче, чтобы его адресъ змі-
нити муситъ подати намъ, кромѣ
нового, также свой старый адресъ.

Оголошене.

Водъ

Головн. Уряду
„Р. Н. Союза“.

Сегодня Головна Конвен-
ція „Р. Н. Союза“ вод-
буде ся на дняхъ 30 и
31 мая, 1 и 2 юнія.

На той конвенції будемо
святковати память зало-
жения „Союза“.

Юбилей будемо обходити
торжественнымъ богослу-
женіемъ въ церквѣ, по-
священіемъ прапора и фа-
ны Союза, великимъ кон-
цертомъ и походомъ по
мѣстѣ Шамокинъ.

Въ парадъ возьмутъ участъ
всѣ шамокинскій рускій
братства, словенскій, поль-
скій, американскій, зарядъ
мѣста Шамокинъ, Grand
Army, фермеры, полиція
и т. д.

До той парады запросились
нашъ рускій братства
зъ Mt. Carmel, Centralia,
Shenandoah, St. Clair, Mi-
nersville, Hazleton, Lans-
ford, Mahanoy Plane, Mc-
Adoo.

Просимо Васъ, братя любі,
конче прибути и звеличи-
ти свято нашої організації.

Парада по мѣстѣ водбуде
ся въ першій день кон-
венції 30. Мая, в аме-
риканское свято.

Каждый делегатъ и всѣ за-
прошеніи братства мають

явити ся точно о г. 8 ра-
но коло руской церкви.
Комитетъ запославъ зъ ста-
рого краю спѣвака-арти-
ста до участя въ концер-
тѣ, чтобы чудовою ру-
скою пѣсней загрѣвъ и
заохотивъ насъ до широй
а не сварливой праці
надъ розвоемъ и посту-
помъ руского народа въ
Америцѣ.

Головний Урядъ Р. Н. С.

М. Стефановичъ, предсѣд.,

С. Ядловскій секретарь,

А. Шаршонъ, кассиръ.

Замѣтки.

Берутъ ся на способы.

Въ Галичинѣ выходитъ
греко-католическая тыждневая
часопись для народа п. з.
„Посланникъ“. Яку духову
поживу дае сей тыжднев-
никъ своимъ читателямъ
видно хочъ бы зъ той по-
винки надрукованой у еѣ
6. числѣ за 1904 рокъ:

„Берутъ ся на способы.
Въ Америцѣ протестантскій
пасторы т. е. лютерскій свя-
щенники мають много збо-
ровъ, якъ то они называютъ
церкви, та на проповѣди
ихъ не хочуть люде ходити.
Щобы заохотити невѣрныхъ
— вѣрныхъ, пасторъ выду-
муютъ рѣзны для нихъ над-
городы. И такъ оденъ зъ
нихъ, каждому кто иде на
его проповѣдь, дае вольный
билетъ на ѣзду роверомъ,
другій утримаетъ школу тан-
цѣвъ, и по проповѣди дае
вольный билетъ до ней. Зновъ
иншій запрошуе якусь на-
рвану женщину, а тотъ мѣ-
сто проповѣди плететъ небі-
лицѣ — а люде дивлять ся
на „комедию“. Газеты ра-
дять пасторамъ, чтобы кож-
дому, кто приходитъ на ихъ
науку, давали квартиру го-
рѣвки, а будутъ мали пива-
ковъ зъ цѣлою окрестности.
Пасторы роблять се для
того, что каждый: кто при-
ходитъ до церкви, платить
досыть высокій вступъ за
крѣсло, а доходъ той иде
до кшенѣ промысловыхъ
пасторовъ. Соромъ тай толь-
ко!“

Чи „Посланникъ“ думаетъ,
что брехнями утвердить сво-
ихъ читателей въ католи-
цизмъ? Кажемо брехнями,
бо примѣромъ „протестант-
скій“ не значить те саме
что „лютерскій“. Неправ-
дою е также будтобы па-
сторы давали своимъ па-
рохиянамъ нагороды за се, что
ходятъ до церкви, або за-
прошували „нарваній жен-
щины“ до своихъ церквей.
Намъ нѣколи не приходи-
лось чути, чтобы часописи
радили пасторамъ, каждому
кто прииде до церкви да-
вати горѣвку; рѣвножъ не-
правдою есть будтобы „оп-
лата за вступъ до церкви“
ишла до кшенѣ пасторовъ.
Для каждого кто жие въ
Америцѣ все те рѣчи такъ
ясны, что доказувати ихъ
нема потребы. Та „Послан-
никъ“, который въ сей спо-
сѣбъ хотѣвъ понизити аме-
риканскихъ протестантовъ
повиненъ бы знати, что мо-
рально американскій про-
тестанты стоятъ выше водъ
тутешнихъ католиковъ. По
тутешнихъ криміналахъ е

больше католиковъ якъ про-
тестантовъ а и пѣяковъ мѣжъ
католиками е больше якъ
мѣжъ протестантами. Що
горше навить деякій като-
лицкій попу самъ удержу-
ють корчмы; такъ примѣ-
ромъ робить оденъ тутеш-
ный греко-католицкій попу,
дописуватель „Посланника“.
Зъ сего ясно хто тутъ
бере ся на способы, чи про-
тестантскій пасторъ, чи ка-
толицкій „Посланникъ“, ко-
трый брехнями хоче пони-
жити другихъ въ очахъ не-
свѣдому народа.

„Русскіи“ идіоты кидаютъ
„Свободу“ въ кошъ.

Мы вже писали что се за
люде, котры гнѣвають ся
на „Свободу“. После дов-
гой перервы ньюйорскій ка-
зетѣ удалось зновъ зловити
на полову одного русского
идіота чи тамъ патриота,
который не хоче „Свободы“
читати. Сумнѣваемо ся чи
той „патриотъ“ самъ пи-
савъ, бо вонъ мабуть не
умѣе писати нѣ по руски
нѣ по руски. Але менче
зъ тымъ; баба зъ воза ко-
нямъ легче. Чимъ скорше
вѣдѣлать ся полова водъ
зерна тымъ лѣпше. Чимъ
скорше вѣдѣлать ся рѣш-
тка москвофуловъ тайныхъ
або явныхъ водъ щирыхъ
Русинѣвъ тымъ лѣпше для
загально руской справы.

Кандидатъ до дому божеволь-
ныхъ.

У москвофульского „прав-
долуба“ (читай твердолюба)
Еміграційный Домъ, Народ-
ный Домъ и желѣзный фондъ
Союза то все одно. Розу-
мѣе ся, что въ кого такой
порядокъ въ головѣ, той не
годенъ собѣ дати рады зъ
рахунками... Але ньюйорска
казета и такой дурниці дру-
куе, де ходитъ о се, чтобы
кинути болотомъ на ради-
каловъ...

Сама мѣхъ дере и сама кичить.

Се можна сказати о „Свѣ-
тѣ“. Звычайно московского
агента бреше на все, что
ему не любе та ще гнѣваетъ
ся, коли хто его брехню
передъ людьми водкрие.
Що „Свѣтъ“ московскій а-
гентъ се доказуе не лишь
каждое его число, але и „У-
вага“, яку вонъ всегда на
першій сторонѣ друкуе. —
Дурниці якій пописавъ
„Свѣтъ“ въ справѣ „Ukr.
Brotherhood“ „Свобода“ не
потрѣбувала опровергати
другій разъ, бо се вже зро-
били разъ люде интересо-
ваніи, а выдруковала пов-
ный текстъ листа д. Г., что-
бы показати якъ мало мож-
на покладати ся на инфор-
мацію д. Г. и якъ нечес-
ною е тактика „Свѣта“. И
„Свобода“ доказала се, и-
накше „Свѣтъ“ не кидавъ
бы ся такъ мовъ скаженный.
На додатокъ еще пару словъ
одного зъ заинтересованныхъ:
„Смѣшне дѣло зъ тою
байкою про „Ukraina Bro-
therhood“. Велике ще щасте,
что нѣчто такого, про что
писавъ „Свѣтъ“ та Гонча-
ренко, нѣколи не було. А
то не знаю, до чого бы було
дойшло. Менѣ дивно, что
люде можуть подобній рѣчи
высисати зъ пальца. Возь-
мѣмъ хотьбы лишь саму ту
назвувъ „Ukraina Brotherhood“.
Що назва така истнувала
въ Гончаренковѣй фантазіи,

поки мы ще до него не
приѣхали, се фактъ, але
назва такой нѣхто зъ насъ
не вживавъ, а тымъ больше
не вывѣшувавъ таблицѣ чи
написку „Ukraina Brother-
hood“. Але и зъ того ро-
бить ся „историю“ коли
„треба“! Диво тай годѣ!“

Всеславянский акробаты.

Акробатомъ называемо чо-
ловѣкъ, что за грошѣ на
цирку показуе рѣзны штуч-
ки, робить зъ себе дурня
и въ той способъ забавляе
людей. Всеславянскими
акробатами называемо тыхъ,
что для своего власного биз-
несу показуютъ всѣлякі
штучки и въ сей способъ
туманять несвѣдомыхъ. Не
рахуемо отже мѣжъ нихъ
тыхъ людей, котры справ-
дѣ переняты высокою иде-
ею всеславянства и бажа-
ють всѣмъ Славянамъ лѣп-
шой долѣ не лишь пискомъ,
але и працують для сей
цѣли.

Послѣдними часами по-
чали всеславянский акроба-
ты румшати живѣйше якъ
давно. Скликують митинги,
закладають всеславянский
товариства, горлають „до
купы братья Славяне, до ку-
пы!“

Яка причина того нагло-
го всеславянского руху?
Причина зовсѣмъ проста.
Наближаютъ ся выборы пре-
зидента Сполученныхъ Дер-
жавъ, выборы дуже важны,
а всеславянский акробаты
хотѣли бы дещо при нихъ за-
робити. Звѣсна прецѣнь кож-
дому рѣчь, что всеславян-
скій крикуны, особливо тѣ
что мають газеты зарабатъ
на выборахъ по 500,
1000 и кѣлька тысячъ дол-
ларѣвъ. Але звѣсна и се
рѣчь, что чимъ больше ко-
трый наганячъ має голо-
совъ за собою, тымъ боль-
ше грошей достанетъ. Длѣто
то всеславянский штука-
ръ такъ зганяють народъ
до купы. Кричатъ про все-
славянскую злуку а на дум-
цѣ мають свой власный биз-
несъ, бо если много нап-
вныхъ Славянъ зберутъ подъ
свой всеславянский пра-
поръ, то будутъ могли ска-
зати республиканскимъ або
демократичнымъ політике-
рамъ: „Дивѣтъ сколько Нип-
гаганъ я маю подъ собою.
Я президентомъ ихъ това-
риства, котре числѣтъ стѣль-
ко або стѣлько тысячъ чле-
новъ. Если дасѣте менѣ та-
ку а такую суму грошей —
то я зроблю, что они всѣ
будутъ голосувати за вами“.
Ось де корѣнь „всеславян-
ского движенія“. Хто сему
не вѣритъ, скоро перекона-
ется, бо побачить, якъ нев-
довѣзъ всеславянский штука-
ръ будутъ выхваляти кан-
дидатѣвъ республиканской
або демократичной пар-
тіи, залежно водъ того
котра больше заплатитъ.
Они певно не екажутъ лс-
дамъ голосувати на работ-
ничихъ, социалистичныхъ
кандидатѣвъ, бо работничья
партія бѣдна — она грошей
немае.

Загадки.

Чому ньюйорска газета
нѣколи не бреше на „Аме-
риканскій Русскій Вѣст-
никъ“, „Свѣтъ“, „Ам. Пра-

вославный Вѣстникъ“ а все
лишь на „Свободу“?

Чому ньюйорска газета не
бреше на мадярскихъ, ца-
рославныхъ, словацкихъ,
айрискихъ, польскихъ по-
повъ а лишь на галицкихъ
поповъ кромѣ Обухкеви-
ча?

Рѣчь зовсѣмъ ясна. Пере-
киньчикъ не має совѣсти.
Вонъ злучить ся хочъ бы
зъ самымъ чортомъ, чтобы
своему власному народови
пошкодити.

Дуже обурюють ся
царославны, коли хто на
нихъ напишетъ правду, але се
не перешкадае имъ напа-
дати на честь каждого У-
краинця и то безъ наймен-
шой подставы. Послѣдними
часами робили они те саме
зъ о. Добротворомъ зъ Трой,
Н. Й. Та не треба диво-
ватись сему. Псамъ дають
на те ѣсти, чтобы брехали.

Таку саму ролю
грають москвофулы. Чѣпа-
ють ся Украинцѣвъ мовъ
пьяный плота. Недавно тому
чѣпили ся предсѣдателя
„Союза“ за се, что хтось
подавъ неправдивый вѣсти
про „Союзъ“ до одной ан-
глицкой часописи. Хто знае
якъ переборщуютъ ам. ча-
сописи въ своихъ кореспон-
денціяхъ, той не буде ди-
вовати ся сему. Але мо-
сквофульская газета робить
зъ сего велике питане. Му-
сятъ бути великій впливъ
и сила у тыхъ Украинцѣвъ,
коли царославны и москво-
фулы и мадяроны и словаки
и поляки кидаютъ ся на
нихъ а не годны нѣчого
имъ вдѣяти.

Протогерай має голосъ.

Зъ роду Русинъ, бувъ
мадярономъ, опѣсля поповъ
служити царославнымъ а
теперь кричитъ такъ про
Русинѣвъ: „русскій (розу-
мѣй Москаль) онъ душою
и сердцемъ, и такимъ и о-
станется. Я гордый на то,
что такихъ прихожанъ маю!“
Смѣхъ и жалъ будять такой
перекиньчики.

Заволоки.

„Свѣтъ“ каже, что Мос-
каль въ Америцѣ майже
нема. И се правда. Москов-
ского народу тутъ дуже
мало а есть лишь кѣлька-
десять московскихъ заволо-
ковъ, агентѣвъ, что вчепи-
лись Русина и захвалюють
ему московску вѣру, мос-
ковскій рай, та намовляють,
чтобы покинувъ свое а ставъ
Москалемъ. Ганьба тымъ
Русинамъ, что слушають чу-
жихъ. А зайдамъ кажемо,
лѣпше идѣтъ мѣжъ Моска-
лѣвъ на Сибѣрь або на
Камчатку а Русинѣвъ зо-
ставте въ покою.

Rus — значитъ Москаль
а не Русинъ. Говорачи про
Русинѣвъ Чехи пишутъ Ru-
sini, rusinsky, Ukrajinci, u-
krajinsky, Malorusove, malo-
rusky.

На Шевченка „Свѣтъ“
не має права покликува-
тись. Тажъ у царославныхъ
Шевченко и пѣякъ и без-
божники а тутъ наразъ по-
кликують ся на его авто-
ритетъ! Впрочемъ Шев-
ченко якъ разъ писавъ про-
тивъ и ганьбивъ такихъ пе-
ревертѣйвъ якъ царославны.
Русины знаютъ хто она е,

лишь царославнымъ та мо-
сквофіламъ се не до вподо-
бы и тому они баламутятъ
Русина, что Русинъ а Мо-
скаль то все одно. — По-
розумѣня намъ нѣчого бо-
ятись — только певна рѣчь,
что зъ перекиньчиками по-
розумѣня бути не може.

Хто виненъ?

Царославный батюшка о-
правдуется, что не вонъ ви-
ненъ, что кѣлькохъ Руси-
новъ зъ Канады выѣхало
до Росіи на се только, чтобы
протратити всѣ грошѣ и
переконатись, что въ Росіи
рако нема и повернути на-
задъ. Але се оправдане зо-
всѣмъ не оправдае его а
противно только стверджуе
се, что тѣ люде говорили.

Безодна глузота.

„Свѣтъ“ дуже гнѣваетъ ся,
что одна дуренька польска
часопись пише будто-бы
якійсь мужикъ казавъ, что,
Япанецъ полякъ и католикъ
а Москаль пизматикъ, пся
к... и т. д. Певно, что се
глузота зѣ стороны сей
польской часописи. Але
„Свѣтъ“ мабуть, чтобы пока-
зати, что и вонъ годенъ втяти
таку саму штуку передру-
кувавъ зъ дурного „Страхо-
пуда“ дуже дурну исторію
(якой нѣколи не було) про
се, что буцѣмъ то Москаль
спѣймали помѣжъ Япанця-
ми такожъ одного галицко-
го украинця, лаяли его ду-
же брідкими словами, ка-
зали бити и т. п. Еслибъ
урядъ почтовый знавъ, что
„Свѣтъ“ такой брідкій сло-
ва друкуе „для науки сво-
ихъ читателей“, то певно
вѣдобравъ бы ему second
class matter. Цѣкава рѣчь
чия глузота больша, сей
польской газеты чи царо-
славного „Свѣта“? Здае ся,
что обохъ однакова.

Америка калѣчить
людей.

Хто звертае бодай трохи
уваги на се, что вколо него
дѣется, той мусѣвъ запримѣ-
тити, что Америка калѣ-
чить емігрантовъ.

Калѣчить ихъ фізично, у-
мыслово и морально.

Про фізичне калѣчене
нема здае ся что и говори-
ти. Кому-жъ не звѣсно
скѣлько людей, котры при-
шли здоровыми зъ краю,
остають тутъ калѣками або
и тратятъ жите по рѣз-
ныхъ фабрикахъ та май-
нахъ? Хто не бачивъ той
масы людей, безъ рукъ,
ногъ, очей — яку можна
бачити только въ Америцѣ?

Та кромѣ сего очевидно-
го тѣлесного калѣцтва е еще
другого рода калѣцтва якъ
не такъ сейчасъ кидаютъ
ся въ очи. Е се калѣцтва
якы спроваджуютъ на тѣло
імігранта тутешній лихъ,
фалшованій напитокъ, фал-
шована пожива, дуже змін-
чивый климатъ, напружу-
юча праця и т. п. рѣчи.
Все те спеціальности аме-
риканскій и впливъ ихъ
слѣдны на кождѣмъ імі-
грантѣ. Нема майже чо-
ловѣка мѣжъ імігрантами, ко-
трый бы не змарнѣвъ по-
сля певного побуту въ А-
мерицѣ. Фізично марнѣють
тутъ навѣтъ тѣ люде, что
въ краю мешкали въ кур-

них хатах і їли бандурку а тут мешкають будь-що будь незгоріше, їдять мясо та пють пиво; мало-помалу чїпають ся их всїлякї хоробы і спрово-джують передь часом до гробу.

Подобно як марнїють тут нашї люде фізично, так само марнїють они и умово, інтелектуально. Правда, Америка край культур-ний, край освїчений, ци-вілізований, але щожь з того? Лишь найінтелегент-нїйшї одиницї з помїж їмігрантїв можуть з сєй культуры користати та до певного степеня дїти, але для більшости їмігрантїв жерела американської ци-вілізації недоступні. На перешкодї стоїть їм брак основногo знаня тутешнои мови и брак часу. Воддї-лений широким океаном водь рідного краю и пито-мого умислового жїтя їмі-гранты не можуть черпати з єго скарбницї так як булиб могли се робити будучи органічною часткою свого народа — самїж за-слабї, щоби на новїй зе-мли створити те все, що має старий край. И звідси походить, що їмігранты жи-ючи навть в такїм ци-вілізованїм краю як А-мерика нїдїють також у-мыслово.

Та подь взглядом мо-ральним рїчє має ся ма-бутє ще гїрше. Більшостє їмігрантїв єє селяне. Скокь водь жїтя селянина, котре середь многих народїв має много закрасок майже патріархальних, до жїтя новочасного фабричного робїтника в Америцї, є такь наглый, такь карколомный, що не мїгь не водьбитис-лихо п на моральности був-шого селянина. Додайте до сего розрив родинь, ко-трїх одна часть мешкає тут, друга в старїм крає, зовсїм водмїнне становище жїнки селянина, а жїнки робїтника та тї рїжнї небезпечєства, якї на кождїм кроцї чи-гають на недосвїдченогo їмігранта, щоби єго знури-ти в болотї; додайте те, що в силу свого суспіль-но-економічного становища вонь мусить мешкати на днї тутешнои суспільно-сти, що вонь чєє оповїда-ня про крутїства політи-керїв и топеу - making schemes рїжнїх павукїв суспільности немов бы про якї героїства — а то-гда стане вамь ясно чому мїсце давного хочь не все-гда правильного але бодай простогo свїтогляду нашо-го їмігранта, займає в дуже многих випадках самолюбство, захланність, обоятність на долю дру-гого, подлїсть а надївсє безпринципність.

Такь, Америка, а радше американське жїте калї-чить наших людей. Они тут нїдїють, усихають, якь усихає галузка водтїята водь дерева, до котрого она належала. Схнутї, бо ся водтїята галузка не годна вже довше кормитисє сока-ми свого власного дерева а зь дерева, зь котримь доля єго злучила, такожь

не може сокїв брати, бо прирости до него не мала она ще нї часу нї можности а и нїколи мабутє не при-ростє до него такь, щоби бутї єго частєю. Доперва лїторосли, що вїйдуть зь сєй галузки, доперва дїти наших їмігрантїв, змо-жуть мабутє стати частєю американського дерева. Та чи зможуть они рївночасно задержати бодай тїнь луч-ности зь тїмь деревомь, водь котрого их родитї, ся усихаюча галузка зоста-ла водтїята?

Предсїдатеlevи Православного Общества св. Капанадає.

У водповїдї на ваше письмо друкованє в «Свї-тї» ч. 14 за 1904 рїкь, ска-жемо отсє:

Допис надрукована в «Свободї» в Новембрї 1903 року, справдї прийшла до нашої редакції.

Друкуючи сє допис мы не мали намїру друковати „завїдому“ ложь а просто друковали єї тому, бо ува-жали, що она мїстїть вь собї рїчи, котрї можуть обходити ширшїй загаль и не мали причини подїзрї-вати дописувателя о ошу-каньство. — За се якь вы понимаетє сє допис не водповїдаємь а друковати вашого опроверженїя не мо-жемь, бо вы не переконали нас о тїмь, що змїст до-писи неправдивый и що єї не писавь делегать вашои конвенції. Одно „клятвен-ное показанїє“, та ще таке вь котрїм є брехня (завї-дома чи через ошибку тудь поначалє, незнаємь) туть не выстарчає. Докажїть о-дно и другє а мы зь най-большою охотою спросто-ване выдрукуємо.

Що страшите насє судомь, сєму не дивуєкось, бо вы мабутє той самь правосла-вный священникь, котрый бувь свого часу вь Charle-гої, мавь до роботи зь су-домь и збїравь уже „клят-веннї показанїя“ водь па-рохїян, тїлько, розумїє ся, вь иншїй справї.

Наконець, що мы не звы-кли богато занимати ся ва-шими справами, можете ба-чити хочь бы зь того, що мы не друковали исторїи похощенїй православного священника вь Чарлрой, хо-тїй мали и маємь досєть цїкавий матерїялы вь єї справї.

Що чувати вь свїтї.

ВЫДАТКИ Сп. Державь ростуть, мовь на дрїжджах. На однїй зь послїдних сєсїй конгрєсу выказувавь сенаторь Олїсонь, що водь часїв президент Грєнта збїльшили ся они майже вь четверо.

Всї державнї розходы выносятє теперь загаломь 2640 мїліонїв долларїв, або о 211 мїліонїв больше чимь подь правлїнемь пре-зидента Мекинлїа, а о 833 мїліонїв дол. больше, чимь за часїв през. Клівланда.

Особливо впадає вь очи величезнїй зрїстє выдат-

ковь на военнї цїли. И такь розходы на адмініста-цію збїльшили ся за по-слїдних 8 лїтє о 160 мї-ліонїв долларїв, на сухо-путнїє армію о 231 мїліо-новь а на военну флїоту аж о 284 мїліонїв. Якь бачимо, божокь мїлітаризму зїзвь теперь о 515 мїліо-новь долл. больше, чимь звычайно, та на тїмь єще не конець. Вь 1905 роцї войсковый бюджет разом зь фондомь инвалидїв має збїльшити ся о 387 мїліо-новь долларїв!

Однимь словомь выдатки ростуть страшенно и не знатї, що зь сего вїде, накопи такь дальше поде. Имовїрно наша рєпублика буде приневолена задов-жити ся по уха, якь Ав-стрія, Італїя, Нїмеччина, Іспанїя и прочї мїлітарнї державы. Иншїи радь не буде.

ПЕРЕДї кїлькама днями водрочєно сєгорочнєю сєсію конгрєсу, звану весняною. Була сє 85-та сєсїя зь ря-ду. Ухвалєно на нїй по-верхь 1400 „бїлїв“ и по-ладнано богато справь. Най-важївїшими єє ухвалами були: ратїфікація цїлого договору зь Кубою, покїн-ченє справь панамского ка-налу и заключєне договору зь Хїнами вь справї віль-ного доступу до манджур-ских портїв.

Мїжь полуднево - аме-риканськими рєпубликами Бразилїєю и Перу заносить ся на войну по причинї граничных спорїв. Хо-дить навть чутка, що пе-руванська армія нерейшла вже бразилїєску границу и розпочала ворожї кроки. Вь Бразилїи заряджєно за-гальну мобїлізацію войськ.

ЗАГАЛЬНО-РОБІТНИЧЕ свято, день 1-го мая, свят-ковано сєго року вь Евро-пї дуже величаво. Робїтни-ки всїхь країв и наро-дїв, мїліоны тямущїх пролетарїв, покинули то-го дня працю, щоби пока-зати свїтови свою солїдар-ність и набрати отухи до дальшої борбь за святї права людини. Вь деяких краях, якь вь Нїмеччинї, Франції, Англії, Бельгїи и Голяндїи, не робила анї одна больша фабрика, не була вь руху нї одна ко-пальня, нї одєнь свїдомый робїтник не пїшовь до працї. Намїстє того вод-були ся всюда величезнї вїча и зборь, на котрыхь обговорювано робїтничї справы и заохочувано сєбе до вытревалости та просвїт-нои працї. До заворушєнь и проливу крови не прїй-шло нїгдє, хочь и якь ба-жали сєго правлячї круги. Робїтники поводили ся спо-кїйно и уникали колїзїи изь всякими провокаторами. Лише у Львовї, вь столич-номь мїстї Галичини, прїй-шло до бїйки мїжь соція-листами, а робїтниками зь независимой партїи Брай-тера, вь котрїй, якь доно-сятє американськї дневни-ки, мало бутї убитых 5, а покалїченых кїльканай-цять особь. Вь жидївскїй

дїльниці мїста повибива-но богато вїконь.

Вь испаньскихь мїстахь Мадрид и Барцельонь, водбували ся великї де-монстрації, вь котрыхь брало участь по кїльканай-цять тысячь соціялістїв. У Вїднї (вь Австрїи) уря-дилє похїдць улицями 20 тысячь робїтнїковь, а на-вть и вь Росїи святкувало безлїчь робїтнїковь.

Война на далєкомь Сходї.

Показує ся теперь, що вь першїй сухопутнїй бї-тї надь рїкою Ялу, яку зведено дня 1. и 2. с. м. мали Росїяне о много бїль-шї втраты, чимь спершу доношено.

Стверджєно урядово, що погїбло тодї около 1400 росїйскихь салдатїв, 1600 ними 32. офіцїрїв, запо-лїнили Япанцї. Богато Ро-сїянь мало поддавати ся безь опоры. Япанськї втра-ты выносятє 320 убитых и 714 ранєных. Зь даль-шихь подробиць про бїтву дїзнаємо ся, що брало вь нїй участь около 40 ты-сячь Япанцїв, подчась ко-ли Росїяне не мали бїль-ше якь 8000 войска. На добавокь подпїлило рїкою кїльканайцять япаньскихь канонїрокь та торпеднї-ковь и страшно пражили Росїян гарматными стрї-лами. — Отже, якь бачи-мо зь того, Япанцї мали величезну перевагу, супро-тивь чого годь було удер-жати ся горєтцї Росїян. Чудно лїше, що таку ва-жну позицію не обсадивь ген. Куропаткинь большимь числомь войска! Тажь под-чась переправы черезь рї-ку найлїпше було нуряти ворога и здержувати єго розгонь. Имовїрно Росїя не має вь тїй войнї до-брыхь вождїв и сє цїлє єи нещастє.

По вытисненю Росїян зь надь рїки Ялу, япань-ска армія посунула ся вь напрямь росїйской крїпо-сти Френг-Ванг-Чєнг, де зведено кїлька крова-выхь бїтв. Росїяне и ту одначе не могли устояти ся, помїмо догїднои пози-ції. Телеграмь звїщають, що по завзятїй борбї Я-панцї здобули крїпность дня 6. с. м. прїчїмь зновь полягло богато людей. Мїжь ранєными, якь доносятє ан-глїйскї дневники, має та-кожь бутї ген. Куропат-кинь, начальнїй вождь ро-сїйской арміи на Сходї, але досї нема урядового потвердження сєй вїсти. Ро-сїйска армія знищила мага-зинь пороху, подпала мї-сто и цїфнула ся до Гей-Чєнг, 30 миль на півноч-ный схїд водь Ню-Чванг. Кромь того Япанцї не за-бувають и за Порт Артур, бо минулого тїжня зновь хотїли єго загатити. Вь своихь рапортї до царя до-носятє намїсникь Алексї-єв, що подь покрїшкою ноцї зь дня 3. на 4. с. м. Япанцї хотїли затопити 8 старыхь парохїдїв, але и сїмь разомь не повело ся їмь. Росїйска флїота выплїла напротивь нихь

и затопила всї парохї-ды, заки вспїли наблизити ся до мїсця призначєного. Знищєно такожь кулями и мїнами 2 япанськї торпед-ники, що єскортували па-роходы.

Обороною кермувавь самь намїсникь Алексїєв зь ко-рабля „Отважнїй“ вь това-риствї генерал-поручника Жалиньского и капїтань Е-берггарда. Ген. Жалиньскїй находивь ся на помостї ко-рабля „Гїліякь“, котрый та-кожь выплївь противь во-рога, а генерал Штосєль лїчно дїригувавь обороною зь фортїв.

Больша половина осады потоплєныхь кораблїв по-гїбла водь куль або втопи-ла ся, а кїльканайцять смїльчакїв заплїнили Ро-сїяне.

Найбольшимь подвигомь Япанцїв зь послїднихь днїв було высаджєне вели-чезной арміи на півостовї Ля-Тунг. Именно дня 5 и 6. с. м. высадили они вь Пїтсєв и Порт Адамс, 50 миль на півноч водь Порт Артура 63 тысячь войска и 120 гармат та загрозили Порт Артурови зь двохь сторїн.

Ся армія є подь приказами барона Оку, генерала Осака и Кунамото. Дивїзія ген. Кунамота оперувала коло Порт Артура вь 1894 р. подчась япаньско-хїньской войнї, отже добре знає те-рень операції. Генерал Пфлюг, шефь росїйского штабу на далєкомь Сходї, рапортує до царя, що Япан-цї почали высаджувати вой-ско вь Пацєв дня с. м. ранкомь. Войско перевозє-но на 47 транспортныхь корабляхь вь супроводї во-енной флїоты и подчась ко-ли корабельна артилерїя пражила береги густымь о-гнемь, армія почала высї-дати на сушу. Коли Росїя-не побачили, що годь буде устояти ся, цїфнули ся водь берегїв.

Теперь высаджували Я-панцї войско безь наймен-шихь перепонь, а вь пят-ницю рано такь наблизили ся до зєлїзничого шляху, що стрїляли до поїзду, котрый їхавь зь Порт Ар-тура. Водь япаньскихь куль погїбло богато росїйскихь марудїв, якихь перевозє-но тымь поїздомь до По-ляндїєн. Япанцї не зва-жали навть на прапорь червоного хрєста якїй озна-чавь, що на поїздї нахо-дять ся ранєнї жовнїрї, чимь нарушили мїжнарод-не право. Поїздь вспївь єще доїхати до Поляндїєн. Вь пятницю передь вече-номь заняли они зєлїзни-чїй дворець и телеграфїчну станцію тай обсадили зєлїз-ничїй шлях, що веде до Порт Артура.

Такимь робомь Япанцї окружили Порт Артур водь сторони сушї и вод-рїзали єго водь свїта. Судь-ба сєй крїпости не нале-жить теперь до завидныхь. Єи залога буде спонукана боронити ся до загину або поддати ся.

Намїсникь Алексїєв ко-трый бувь вь Порт Арту-рї вспївь єще утечи на послїднїмь поїздї, але ны-

нїшний телеграмь, звїща-ють, що подчась їзды бувь ранєнїй япаньскою куль-кою.

Телеграмь.

Петербург, 5. мая. Ген. Куропаткинь домагає ся больше войска водь царя. Мавь вонь заявити вь сво-имь рапортї, що не дасть зобїт радь, коли не одєр-жить сильной пїдмоги вь людяхь и пушкахь.

Порт Артур, 6 мая. Я-паньска флїота бомбарду-вала нинї крїпость и зновь намагала ся загатити вхїд до порту.

Париж, 6. мая. — Вь ту-тєшнихь войсковыхь кру-гахь твердять, що Порт Артур, подобно, якь и Гї-бральтарь, нїхто не годєнь здобути. Крїпость є знаме-нито заосмотрєна вь прїві-янты та муніцію и вспїє выдержати 12-мїсячну об-логу.

Токїо, 7 мая. — Адміраль Того рапортує, що подчась вчерашного бомбардованя вдало ся єму загатити Порт Артур. Впливати и впли-вати зь порту можуть те-перь лише маленькї кора-блї. — Зь Петербурта запе-речують сєму.

Ню-Чванг, 8. мая. — Ро-сїйське войско полишило сє мїсто и порт нинї вь но-чи, воддаючи єго на пота-лу хїньскихь розбїшаць. Росїяне знищили укрїпле-ня, высадили у воздухь ма-газинь пороху а опїсля за-грали гарматы и водїшли вь напрямь Мукдєн. Було тамь около 20 тысячь ро-сїйского войска.

Шань-Гай-Квань, 9 мая. Ту доносятє, що коло Френг-Ванг-Чєнг кипить страшна борба, вь котрїй погїбло досї 4 тысячь лю-дєй. Япанцї маюгь пере-вагу.

Сеул, 9. мая. Надь рї-кою Ялу высаджєно вчєра третю япаньску армію подь приказами генерала Кодамь. Єи задачею буде подїма-гати ген. Курокї, котрый занявь Фєнг-Ванг-Чєнг.

Токїо, 10. мая. Подчась нападу на Порт Артур дня 3. с. м. втратили Я-панцї 129 людей. Адміраль Того заперечує, будь-то 2 японськї торпедники були затоплєнї рос. кулями.

Лондон, 11 мая. Япанцї заняли мовавчєра росїйску крїпость Порт Дальнїй.

ВЕЛИКІЙ
ПАРАФІЯЛЬНИЙ БАЛЬ
водбудє ся вь суботу дня 21. мая 1904 вь Imperial Music Hall, 48 Gregory Street, Jersey City, N. J., на до-хїдь руской греко-кат. цер-кви. Галя прєхорошо уря-джєна. Музыка знаменита. Початокь о год. 6. вечєрь. Вступ водь особы 25 цєт. Запрашає ся всїхь до якь найчисленнїйшої участї.

КОМІТЕТ.
Руско-англїйскїй провїдникь
(Глуначь)
Коштує 50 цєнтїв.
Руско-англїйскїй словарець
(водїтна зь Провїдника)
Коштує 20 цєнтїв.
Замовленя адресувати:
Svoboda,
Box 353, Scranton, Pa.

СПРАВИ „СОЮЗА“.

Головний Уряд „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головний } о. М. СТЕФАНОВИЧ,
предсідатель } 619 Carson Str.,
Pittsburg, Pa.
Головний } С. АДЛОВСКИЙ
секретарь } Box 76,
Jersey City, N.J.
Головний } АЛЕК. ШАРШОНЬ,
касир } 524 Pine & Franklin St.
Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Место-предсідатель.....М. Крайчинь
NORTHAMPTON, PA.

Заст. секретаря.....Вас. Гришко
SCRANTON, PA.

Заст. касира.....И. Глова
EXCELSIOR, PA.

Радий:

М. Турок.....Priceburg, Pa.
Мих. Пачута.....Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодь.....Jersey City, N. J.

Мих. Градовъ.....McKeesport, Pa.
Андрей Добощъ.....Lansford, Pa.
Ив. Сабать.....Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:

Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, Е. Кобанъ,
А. Валевский, Ник. Добротворскій.

Контрольна комісія:

о. Н. Підгорецький, box 31, Jersey City, N. J.
Е. Кирчовъ, 140 Essex Str., „
Ив. Гардъ, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центовъ на мѣсяць
Союзъ платить 600 доля-
ровъ посмертного за мужа,
а 300 долларовъ за жену и
другі запомогі въ разѣ ин-
шихъ нещасныхъ випадковъ.

Въ Союзѣ можете убеспе-
чити ваші дѣти за тан-
шій грошъ якъ де инде
а посмертне за нихъ до-
станете бѣльше якъ де
инде.

Вѣдозва.

ВП. Панове секретарѣ!
Якъ вѣдомо Вамъ, набли-
жаєсь Головна Конвенція,
котра вѣдбуєсь въ Шамо-
кинѣ, Па. Понеже § 17 ста-
тутѣ Р. Н. Союза подѣ
буквою в) наказує, що кож-
дый членъ має заплатити
25 с. на выдатки Головної
Конвенції, проте взываю
Васъ всѣхъ застосоватись
до повыжшого параграфу и
стятати вѣдъ Вашихъ чле-
новъ по 25 ц. Тымъ са-
мымъ прошу вырѣвнати всѣ
залеглы довги за значки Р.
Н. С., книжочки платничі
и статуты. Особистыхъ, въ
той справѣ, листовъ, не бу-
ду розсилає. Информациі,
що до выбору делегатѣвъ
оголошу познѣйше.

Зъ глубокимъ поважанемъ

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

ОГОЛОШЕНЕ.

ВП. П. СЕКРЕТАРЬ СОЮЗА!

Прому разъ на все собѣ
запам'ятати, що грошѣ на-
лежачі до Р. Н. Союза вы-
писує ся на имя: Alex Shar-
shon, treas., Shamokin, Pa.,
а не на мое имя, только тѣ
моні ордеры и чеки выпи-
сані на имя Alex Sharshon
засылайте просто до мене
а я самъ вѣдощлю до каси-
ера.

Пригадує § 9 статутѣвъ „Союза“,
на подставѣ котрого члены при-
ступають до „Союза“ а маючи
высше 40 лѣтъ мають до трѣхъ
мѣсяцѣвъ по вступленю предложити
менѣ метрику уродження.

С. Ядловскій,
гол. секретарь.

— Хотите безпечно и скоро заллхати до
старого краю, або спровадити родичу зъ
краю, купитъ собѣ шифарту вѣдъ John-a
Nemeth-a, 457 Washington St. New York, N. Y.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

МАРІЯ ФЕДИНЯКЪ,
жена Илька члена Р. Н. Со-
юза, вѣд. 75, въ Mt. Carmel,
Pa., упокоила ся 9-го А-
прѣля 1904.

Вѣчная память!

Рухъ

въ вѣдѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЯЮ

членѣвъ братства св. Йоана Хре-
стителя, вѣдѣль Союза 36 въ
Скатдейлѣ, Па., що дня 15-го Мая
будемо мати мѣтинѣ въ домѣ п.
Петра Коленича о першій годинѣ
пополудни. На сей мѣтинѣ має
прийти кождый членъ и вырѣвнати
свой довгъ. Хто не прийде, запла-
титъ кары 50 центовъ. На мѣтин-
ѣ будемо такожъ принимати но-
выхъ членѣвъ.

Гриць Овадь, предсідатель,
Федоръ Ярошь, секретарь,
Петро Чуликъ, касиръ,
Андр. Поповчакъ.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО

до братства св. Володими-
ра вѣдѣль Союза 108 въ
Ньюорку (д. м.) приймає
ся новыхъ членѣвъ въ маю!

Платитъ ся 25 ц. мѣсячно;
зголошувати ся належить
до предсідателя Андрей
Вовкъ, 224 East 3. Str. (top
floor) New York City. Хто
еще не належить нехай
вступає!

Мѣтинги вѣдбувають ся
передъ першимъ въ субботу
каждого мѣсяца въ гали
Влашиньского. No 414 East
5. Str. New York City.

Андрей Вовкъ, предсід.
Антонъ Шеремета, секр.
Якимъ Ломко, кас.

ПОВѢДОМЛЯЮ.

що до братства св. Йоана
Христителя въ McKeesport,
Pa. буде принимати ся въ
Маю и Червню вступитъ толь-
ко за 50 ц. Сли хочешъ
кождый Русине забезпечити
ся на дальшу будучность,
то приходи и вписуй ся для
добра свого.

Т. Касьяковъ, секретарь.

НАДѢСЛАНЕ.

Shepton, Pa., May 2, 1904.

Просимо надруковати от-
се у „Свободѣ“.

Два люде ходять по ко-
лектѣ на руску церковь въ
Shepton. Мы церкви не
маємо, але будемо будувати
церковь, однакъ колектѣ-
ровъ на тую цѣль выбра-
ныхъ еще не маємо.

Тѣ люде, що ходять по
колектѣ, то колектують на
православну церковь. То
сѣть фальшиві колектѣры.
До кого прийдуть, нехай
ихъ затримає и запитає на
яку цѣль они колектують.

Ст. Швець,
кураторъ.

ТОВАРИСТВО „ЗАПОРѢКА СЪЧЪ“
устроєе дня 21. Мая театральне
представлене

„Американскій Шлях-
тичъ“ и „Не жартуй зъ
серцемъ“

въ гали на Ave. A., Progress
Assembly Rooms 28—30, bet.
2 & 3 St., New York, N. Y.

Вступитъ перше жѣще 75 п., друге
50, третє 35, галерія 25. По пред-
ставленю балъ.

За Комитетъ:

Петро Титла, Иванъ Бѣлобрамъ,
предсідатель, секретарь.

БАЛЬ!

Дня 30-го мая с. р. вѣдъ
буде ся въ Вофало на Black
Rock-у при ул. Amherst ч.
432, въ гали Марцѣнков-
ского о год. 6½ вечеромъ
балъ на доходъ церкви въ
новооснованѣй парохіи.

Вступитъ вѣдъ особы 25 ц.
Женщинамъ вступитъ воль-
ный.

КОМИТЕТЪ.

ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

устроєе братство св. Йоа-
на Христителя въ McKees-
port, Pa., въ Понедѣлокъ
Сомествія Св. Духа и Пр.
Тройцѣ дня 30 Мая 1904,
въ нѣмецкѣй гали на White
St. Початокъ о год. 7 вече-
ромъ. Доходъ на руску га-
лицку церковь въ Микіс-
портѣ. Запрашаємо всѣхъ
чесныхъ Русинѣвъ и Руси-
нокъ зъ Микіпорту и околи-
цѣвъ. Вступитъ для мужчинъ
50 ц., для женщинъ только
25 ц. Музыка дуже добра.
П. Фринцко, Т. Касьяковъ,
предсідатель, секретарь.

Где есть?

Хто хоче пущати своихъ кра-
новъ черезъ нашу газету, муситъ
заплатити 25 центовъ за кожде ого-
лошене напередъ.

ДЕ СУТЬ?

Василь Курилякъ зъ Великои
Святковъ, повѣтъ Ясло, въ Гали-
чинѣ;

Михайло Ющикъ зъ Дудинѣвъ,
пов. Сянокъ, въ Галичинѣ;

Василь Костичъ зъ Габовъ, пов.
Ясло, въ Галичинѣ;

Антонъ Мацѣйовскій зъ Дуди-
нѣвъ, пов. Сянокъ, въ Галичинѣ.

Хто бы о нихъ знавъ, зволитъ
якъ найскорше донести на адресу:

Fedor Dytko, 192
Sheriff's Office, SOMERSET, PA.

ДЕ ЕСТЬ?

Гелена Гарнеръ, лѣтъ 28. Взяла
зъ собою 8 мѣсячну дитину и по-
шла зъ бордеромъ, котрого имя
Антонъ Вашкевичъ. Она походить
зъ повѣту Новы Таргъ. Хто донесе
менѣ о нѣй дѣстане гарну нагоро-
ду. Шукає сѣ мужъ:

Frank Harner,
196 E. Fourth St., 2nd floor front,
New York, N. Y.

ДАЮ ЗНАТИ

кому на томъ залежить, що моя
стала адреса яко секретаря брат-
ства Усп. Пресв. Богородицѣ въ
Allegheny, Pa., вѣдѣль 56 Р. Н.
Союза, есть:

Michael Turkowski,
Box 237, McKees Rocks, Pa.

ХОЧЕ ЖЕНИТИСЬ

русскій фармеръ зъ землинскомъ
столицѣ, лѣтъ 33. Має двѣ фармы,
около 30 штукъ худобы, е варто-
сти до \$6.000. Чоловѣкъ статоч-
ный. Шукає дѣвчины, котра бы
мала 20—25 лѣтъ, може бути зъ
Угорщины або Галичины, але руска.
Муситъ умѣти читати и писати бѣ-
дай по руски. Адресувати
М. Blaniar,
Watertown, Conn.

ШУКАЮ ДѢВЧИНЫ

18—20 лѣтъ. Маю сталу роботу,
лѣтъ 25. Прому о фотографію. На
жадане могу заслати свою.

Jos McKay,
Clarksboro, N. J.

ПРАЦАВАЙТЕ!

Выѣзджаючи зъ Америки
назадъ до рѣдного краю,
працаю сею дорогою моихъ
любыхъ Товаришѣвъ по
званю, бывшихъ моихъ па-
рохіянъ въ Троу, N. Y.,
всѣхъ знакомыхъ, якъ и
цѣлый загаль щирыхъ А-

мериканскихъ Русинѣвъ.
Бувайте здорові всѣ, а спо-
минаючи мене часомъ, зга-
дуйте не злымъ тихымъ
словомъ.

Христось воскресъ!

о. Д. Добротворъ.

Вже вышла

друга книжочка издавни-
тва им. Бойчевского „Слово“
п. з. „Америка“. Книжочка
ся обнимає 32 сторѣвъ дру-
ку и мѣститъ въ собѣ збѣр-
ку руско-американскихъ
вѣршѣвъ. Коштує 15 цен-
товъ.

Сли хочете бути стальнымъ
передплатникомъ мѣсяч-
ныхъ книжочекъ „Слово“
то вытѣйтъ сю карточку,
вложѣтъ еи до конверты зъ
моніордеромъ на \$1.50 и
заплѣтъ до: Rev. St. Makar,
Box 13, Mt. Carmel, Pa.

Посылаю \$1.50 яко прену-
мерату на просвѣтні книжочки

„Слово“.

Имя и прозвище:

Докладный адресъ:

НАДѢСЛАНЕ.

Въ ч. 13 „Свободы“ по-
мѣщенный бувъ артикулъ
„На сучасній темѣ“ д. Е-
меса. Авторъ дописи пише
зѣ становища интелігентного
Русина, а при томъ шовѣ-
ниста руського. Оправду-
чи тихъ Русинѣвъ, що чи-
тають чужозычній книжки
и часописи не поминувъ
и руську читальню въ Leth-
bridge, Alta., Канада. По-
кликуєсь на „Канадскіе
Фармера“ ч. 8, не прочи-
тавши его докладно, нѣ „Сво-
боду“ амер., нѣ справозданя
про читальню въ „Robotnik-
y“. Що до „Kurjer-a“ то
се не е „Kurjer Lwowski“
зѣ Львова, а „Kurjer Pol-
ski“ (американскій днев-
никъ) зѣ Milwaukee. Пише,
що згадана читальня пла-
титъ майже одинаковій гро-
шѣ на часописи польскій
якъ и на украинскій, од-
накъ „Kurjer Polski“ запла-
ченный лише на чверть ро-
ку а зѣ того выходитъ, що
р. ч. „Поступ“ платитъ на
русскій часописи \$19.50, а
на польскій \$13.50, значить
платитъ на русскій издав-
ництва о \$6.00 бѣльше.
Чижь намъ руськимъ ро-
бѣтникамъ въ Канадѣ не
треба знати заграничнои
чужои політики и що про
насъ думаютъ Поляки въ
Галичинѣ? (хочъ не всѣ ча-
сописи польскіе суть злі).
Питаєсь д. Емесь що за-
ставляє Украинця майнера
подпомагати такого „Robot-
nik-a“, „Naprzod-a“ и „Kry-
tyk-y“? — Тому, що тѣ
двѣ перші суть робѣтничі
а третя подає статѣ зъ поля
наукового соціалізму а при
томъ подає розвѣдки змѣсту
мѣжнародного а й тому, що
мы якъ робѣтники мусимо
вчитись бороти ся зъ силь-
ными сего свѣта — капита-

листами и выыскувачами
робучихъ силъ. Мы Русины
робѣтники мусимо боротись
не лишь національно, але
и клясово. Мы знаємо, що
многій зъ Русинѣвъ не ма-
ють ґрунтового понятія про
се якъ то тяжко той „хлѣбъ
наущный“ робѣтничъ за-
робляє, и они суть против-
тивній тимъ, що платять и
читаютъ польскіи и москов-
скій книжки.

Чижь се наша вина, що
и доси на украинскѣмъ
языцѣ не выдано такого
„Капіталу“ Маркса, „Ен-
циклопедіи“ (Лексиконъ),
творѣвъ Дарвина и т. п. нау-
ковыхъ книжокъ?

Еще вертаємо до „Kur-
yer-a Polsk-ого“, про котро-
го д. Емесь наибѣльше роз-
писавъ ся. Позаякъ намъ
американскихъ Украин-
цямъ треба щоденныхъ вѣ-
домостей зъ Америки а не
лише чекати цѣлый тыж-
день на русько-американ-
скій тыждневникъ, то зѣ
браку русько-американско-
го дневника взялись мы „Kur-
yer-a Polsk-ого“ а не якъ
писе д. Емесь „Kurjer-a
Lwowsk-ого“.

Русскій дневникъ для а-
мериканскихъ Украинцѣвъ
якъ разъ въ пору пожада-
ний и може ся втримати,
если буде заступати окрѣмъ
справъ національныхъ и
клясовъ, якъ се роблять
польскіи дневники соціаль-
демократичній въ Галичинѣ
и робѣтники ихъ підтри-
муютъ. Чомужъ бы амери-
канскій Русины робѣтники
не могли заложити и под-
тримати русько-американ-
ского дневника? На жалъ
Русины еще на такого днев-
ника не спромогли ся. Га-
даємо, що Русины на воль-
ной земли американскѣй
якъ разъ заложать такіи
дневникъ, бо сусѣдность
руська складає ся майже
зъ самыхъ робѣтничѣвъ зѣ
выняткомъ одиницѣ, тожь
и часописи повинні вѣдо-
вѣдати вымогамъ бѣльшо-
сти. На такіи дневникъ по-
трѣбні засобы грошеві и
духовіи знайдуть ся певно,
и сусѣдность руська та-
кому издавництву упасти
не позволить.

Мы мусимо боротись го-
ловно въ двоухъ направахъ,
національно и клясово, и
насъ то мало обходить чи
зѣ насъ деруть грошѣ по
польски, нѣмецки, руськи
чи по англійски, а всео
взнаємо за одинаковій вы-
зыскъ.

Часъ намъ етати на томъ
ґрунтѣ, на котромъ мы вже
давно повинні були стати,
тогда смѣло скажемо: Аме-
риканська Русь мобілізує ся.
Lethbridge, д. 21, IV. 1904.

Д. Селяничъ.

Дописи.

Зѣ Lower Fort Garry, Man.,
Канада.

Сегорѣчна зима була у
насъ дуже тяжка и заваль-
на. Снѣги ще й доси не
стопились, хочъ лѣдъ по-
пукавъ на рѣцѣ и починає
уже плисти. Рѣка (Red River)
такъ зѣбрала, що найстарші
люде не затымили такой вы-
сокои уровни воды. Весна

буде дуже спѣзнена, а въ
многихъ мѣсцевостяхъ фар-
меры не въ силѣ скорше
почати весняній работы,
чимъ въ половинѣ Мая.

Мѣсто Виніпегъ подноситъ
ся дуже скоро и стаєсь ве-
ликою торговельною точко-
ю. Лоты и дома страшенно
подорожѣли. Наші Русины
пильно заняты купованемъ
домѣвъ и землѣ въ мѣстѣ.
Сотки вже е властителями
прапертовъ. Чи они добре
на томъ выйдутъ, будуч-
ность покаже.

и.к.

Зѣ Brokenhead, Man., Кан.

Русскихъ родинѣ е тутъ
300, а польскихъ може до
100. Але Поляки поставили
костель, що варта може 400
долларѣвъ, а Русины, що
могли бы напротивъ Поля-
ковъ 3 разы доросшу цер-
ковь побудувати, то они
зробили противно, бо ледви
не ледви купили стару хату
на церковь. Въ той хатѣ
мешкавъ давнѣйше Англикъ
а опѣсля продавъ еѣ вразѣ
зѣ фармою одному Русино-
ви и той Русинъ вѣдсту-
пивъ сю хату на церковь.
До польского костела доѣ-
здитъ польскій священникъ
зѣ Виніпегу разъ на мѣ-
сяць, зъ рускихъ священ-
никѣвъ бувъ тутъ якийсь часъ
о. Заклинскій. Опѣсля при-
ѣхавъ тутъ Серафимъ и по-
высвѣчувавъ попѣвъ и лю-
де прастали на нихъ. Тог-
ды Поляки зачали говорити,
що Русины дурніи, що пу-
стили вѣдъ себе takiego do-
brego księdza якъ о. За-
клинскій а взяли попѣвъ,
котрыхъ Серафимъ высвя-
тивъ. Але коли о. Заклин-
скій еще тутъ бувъ, то тѣ
саміи Поляки говорили, що
вѣдъ не е жаденъ свяще-
никъ, только бувъ професо-
ромъ въ краю та прийшовъ
до Канады людей дурити.
Бачите, Поляки всегда мѣжь
Русинами робили негзоду,
бо хотѣли, щобы Русины
ходили до ихъ костела и
платили на него а Поляки,
щобы мали славу, що хочъ
ихъ мало, але они мають
краснѣйшій костель якъ
Русины церковь. А теперь
зновъ зайшли тутъ такіи, що
баламутять людей и радять
имъ будувати другу цер-
ковь и записати на фран-
цузкого бискупа. Деякі лю-
де слушають сего и справдѣ
думаютъ такъ робити. Не
знати, коли то вже разъ
нашѣ Русины будутъ мати
розумъ? Не досыть, що хо-
дили въ ярмѣ у старѣмъ
краю, то ще и тутъ у воль-
номъ краю не хотять его
зѣ себе скинути, але про-
тивно саміи накладываютъ тое
ярмо на себе и на свои дѣти.

д.ш.

Памятайте на
„Русскій Народ. Фондъ
въ Америкѣ“!

СМЕРТЬ

се 28 книжочка издавни-
тва „Свободы“. Коштує 10
центѣвъ.

ЕСЛИ на якѣмъ плейнѣ е вѣстъ
лишь 5 Русинѣвъ а хотѣли бы
сте приступити до Союза, то за-
ложѣтъ собѣ маленьке братство
и напишѣтъ про се головному
секретарю С. Jadowsky, Box 7,
Jersey City, N. J. а вѣдъ вѣстъ
дасть бланшій поясненя и при-
шле потрібній рѣчи.

Всячина.

ВОЕННИЙ КОРЕСПОНДЕНТЫ.

Доля военного корреспондента е горка и незавидна. Тяжкий невыгоды, тверде жовіреке жите, голодь и холодь, а на добавок кожый з них може легко згинуты вѣдь кульки. Такъ подчасъ турецкой войны погибъ корреспондентъ Мекграгеми; въ Суданѣ бувъ убитый О'Донавентъ; въ Трасвалю полягло пятьохъ англійскихъ корреспондентѣвъ, а подчасъ бомбардованія Таку бувъ тяжко раненыхъ нѣмецкйй корреспондентъ Герингъ. На кораблѣ „Paisu“ кусень бомбы вѣдорвавъ ему руку въ хвили, коли записувавъ подробицѣ битвы въ своѣй нотаціѣ. Годить ся добавити, що мало е вѣдвжнѣйшихъ людей вѣдь военныхъ корреспондентѣвъ. Се добровольцѣ, очайдухи, котри „все повинни бачити власными очима“, на зважаючи на свое жите. Вырываютъ ся отже на найнебезпечнѣйшій мѣсяцъ и точки. Можна ихъ назвати сучасными „героями пера“ въ цѣломъ того слова значѣню.

ЩО СТОЯТЬ НОВОЧАСНІЙ ВОЙНЫ.

Зъ нагоды войны, яка днесъ такъ завзято люте мѣжъ Росією, а Японією, цѣкаво буде подивитись, що стоять нынѣшній войны. Возьмемо лише кілька послѣднихъ великихъ военъ.

1. Такъ война проти Росіи зъ 1853—1856 такъ звана война кримская, коли то Росія боролась зъ Англією, Францією, Туреччиною и Сардинією тревала 28 мѣсяцѣвъ и 3 дни, а стояла Росію 700 миліонѣвъ долларѣвъ, себѣ то мѣсячно 15 мил.
2. Война Росіи проти Туреччины зъ 1877—78 рр. тревала 10 мѣсяцѣвъ и 9 днѣвъ. Російскйй кошты военны 325 мил. долларѣвъ; вѣдшкодоване Туреччины для Росіи 160 мил. долларѣвъ.
3. Война Прусь проти Австріи 1866 р. тревала 35 днѣвъ. Военны кошты Прусь 70 мил. долларѣвъ, себѣ то мѣсячно 60 мил.; вѣдшкодоване Австріи для Прусь 15 мил. долларѣвъ.
4. Война нѣмецко-французка (1870—71) тревала 6 мѣсяцѣвъ, 9 днѣвъ. Кошты военны Нѣмеччины 256 мил. долларѣвъ; Франція 2760 мил.; вѣдшкодоване Франціи для Нѣмеччины 1 миліардъ долларѣвъ.
5. Полуднево-африканская (бурска) война (1899—1902) тревала 31 мѣсяцѣвъ, 19 днѣвъ. Военны кошты Англіи выносили 1215 мил. долларѣвъ (въ томъ 150 мил. долларѣвъ стоявъ самъ перевозъ войскъ зъ Англіи до Африки) себѣ то мѣсячно 38 мил. долларѣвъ.
6. Война Японіи проти Хинъ (1894—95) тревала 8 мѣсяцѣвъ, 7 днѣвъ. Воен-

ны кошты Японіи выносили 150 мил. енѣвъ (ена выносила тогды около 56 ц.); вѣдшкодоване Хинъ для Японіи 200 мил. тасѣвъ (таѣль тогды 73 ц.) и островъ Формоза.

Розумѣсь, годѣ напередъ знати, що стояти буде те-перѣшна російско-япаньская война; зъ того однакъ, що ся война, въ разѣ, колибъ Росіи не поводилось и на суши, може тревати дуже довго якъ такожъ, що такъ Росія, якъ и Японіа мусять перевозити свои войска на теренъ бою, (а транспортъ стоить дуже богато) можна вносити, що военны выдатки будуть кольосальны.

Такъ, що миръ-супокѣй вытворюе протягомъ десятиохъ лѣтъ, война пожирае въ одномъ дни.... Справдѣ, коли то вже настануть тѣ часы, що народы будуть полагоджувати всякйй свои споры мирною дорогою....

ПЕРЕДЪ БИТВОЮ НА МОРИ.

Французскйй писатель О. лѣвье Сельо подае въ одномъ изъ послѣднихъ чиселъ часописи Gaulois осьтакій образокъ выжиданія передъ морскою битвою:

На впередъ шильдваха, що дрѣмае въ коши подѣ впливомъ горячихъ промѣнѣвъ полудня — вдвляе ся службовый офицеръ въ точку на виднокрузѣ, де на аксамѣтѣ морскихъ филь вѣдбивае ся сонце ослѣпляющимъ блескомъ. Уже десятихъ разѣвъ задержувала ся льорнета офицера на той точцѣ, котра выдае ся тольки привидомъ на тлѣ великаньского смарагдового колеса, що уступае усе чимразъ дальше передъ напоромъ корабля. Ось уже и керманічѣ слѣдять за тою таемничюю точкою. Поволи притихають розмовы середъ залого, що вѣдпочивае на помостѣ. Сторожъ, що стоить на передѣ корабля, свище тихо на неуважного шильдваха. Вкѣнци службовый офицеръ выдае розказъ спокойнымъ, троха безбарвнымъ може наслѣдкомъ зврушенія, голосомъ: „Донести командантові, що ворога видно“. Зъ капітаньского помосту вертае розказъ змѣненый: „Донести адміралові, що ворога видно“. И отсе командантъ, що склони въ на хвилю у коментарѣ голову, чтобы вѣдпочати по-сла безсонной ночи, котру перебувъ на повномъ вѣдѣчальности становищи керманіча ескадры, яка плыве безъ регуляминовыхъ свѣтелъ — стоить уже при боцѣ службового офицера. Передъ нимъ розкладають карнетъ вѣдбитокъ ворожихъ кораблѣвъ. Хмарки диму на виднокрузѣ стають чимразъ виднѣйши. Середъ ослѣпляющего свѣтла выринають кораблѣ. Зворотъ панцирника, що плыве на передѣ, дае возможность провѣрити ихъ выгладъ, зачеркненый на ясенѣмъ тлѣ небесъ. Митю перекинуто картки карнету и адміралъ вже знае назви-

ска и силу кожного зъ надплывающихъ кораблѣвъ.

Помосты ще не змѣнили виду. Але кадеты, офицеры и команданты не дармуютъ въ хлилы, коли начальныи командантъ глубоко задумавъ ся. Та не на горячкѣ вѣдшуканю телеметроу, таблицѣ вѣддаленія и подручникѣвъ шуги стрѣляна минае часъ. Се все давно готове. Кадеты, офицеры, команданты перебирають ся въ свѣточныи строй. На мори гине ся въ бѣловѣмъ строю. Адміралъ звѣдѣна запинае гузики бѣлыхъ рукавичокъ, при входѣ до панцирной вежѣ на передѣ панцирника. Давъ знакъ: заграли трубка и бубны, зъ апельомъ до бою. Давъ знакъ: на бльокахъ поднесли ся шнуры флягъ и шелестячихъ хоруговокъ. Въ слѣдъ за адміральскимъ кораблемъ зъ панцирника до панцирника летятъ звуки трубокъ, у вѣдповѣдъ лунае гомѣнь бубнѣвъ. Въ панцирныхъ вежахъ дзвонятъ, скрегочутъ, клекочутъ, шелестятъ руменый до провѣреня механизмы. За ставлевою стѣною, 40 сантиметровъ грубою, адміралъ обдумуе побѣду. Ворогъ зближае ся, але не скоро, бо затаеене властивого напрума може дати тактичну перевагу, коли першій стрѣль упаде. Яке зврушене мѣжъ товпою моряковъ! Отжежъ справдѣ кожый зъ нихъ стоить на боевомъ постерунку? Гадка про забавы и шпинки вывѣтрѣла имъ зъ головъ — ворогъ стоить напроти: небавомъ адміралъ дастъ приказъ стрѣляти, ще лише одна хвиля. — Выйшовъ на помостъ, знявъ капелюхъ передъ емблемами народу, великими квадратными хоругвами, якйй самое замехкотѣли на всѣхъ щоглахъ. Такой е приписъ: кораблѣ повинны йти въ бой зъ розпростертыми флягами. Вже послѣдний разъ — бо опѣсля будуть маневрувати лише по знакамъ флягъ на щоглахъ судна команданта — послѣдний разъ отже взносячисъ въ гору, мерехтитъ и шелестятъ шнуръ рѣзнобарвныхъ флягъ и дае тасло: адміралъ пригадуе, що кожый командантъ одвѣчальный за честь своей хоругвы!

СМѢШИЕ.

ЗНАС.

Чи знаете вы дѣтѣвкы — пытавъ ся священникъ въ одной галицкой школѣ — якъ называе ся той дѣмъ, що для бѣдныхъ и богатыхъ стоить всегда отвореный, а хто до него ввійде, находитъ потѣху и покрѣплене.

Ивасъ скоренько: — Я знаю, прошу отця духовного! Той дѣмъ называе ся... коршма.

МѢЖЪ КУМАМИ.

— А що куме, хто на выставѣ бувъ першій?

— Мѣжъ рогатою худо-бою — нашъ дѣдичъ, а межи безрогами — я...

Докторъ Микола Арданъ

отворивъ офисъ въ Виліамсѣ Билдинъ, рѣгъ ул. Лінденъ и Вашингтонъ евеню — Напротиъ Почты — Скрантонъ, Па. Новый телефонъ 1631.

Календаръ Р. Н. Союза на рѣкъ 1904.

се така книжка, котру не лишъ кожый членъ Союза, але кожый американскйй Русинъ повиненъ мати.

Въ Календарі Союзакромѣ многихъ позиточныхъ и цѣкавыхъ рѣчей найдете такожъ 20 прекрасныхъ образковъ.

Цѣна лишъ 25 центѣвъ. Календарѣвъ безъ грошей не высилаетъ.

КНИЖКИ

Американскйй шляхтичъ . . .	15
Бланкеты на метрику . . .	2
Весела книжочка въ образкахъ . . .	30
Де що про звѣрѣта . . .	30
Де-що про права и суды въ Сп. Дер. . .	10
Де-що зъ исторіи російской православной місії въ Америкѣ . . .	10
Дорога до свѣдомости . . .	10
Зубъ за зубъ . . .	10
Загадки и образки . . .	10
Журавль . . .	15
Календаръ „Союза“ (1904) . . .	25
Казка про жидѣ . . .	10
Конституція Сполуч. Державъ . . .	10
Книжка для опѣкуновъ хорыхъ . . .	1.00
Книжочка коллекторска . . .	7
Марія . . .	10
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинѣвъ . . .	15
Оповѣданія для дѣтей . . .	20
Образки въ Америкѣ . . .	10
Оповѣданія С. Макара . . .	15
Про вѣдштуниа. вѣдъ рос. православны . . .	10
Псалтирь . . .	100
Покуса . . .	10
Розмова Поляна зъ Русинѣмъ . . .	10
Руско-англійскйй Словарецъ (перекладъ зъ Англ.-руск. Провѣдн.) . . .	20
Руско-англійскйй Провѣдникъ . . .	50
Смерть . . .	10
Тарасъ Шевченко . . .	15
Тамко Гаврилюкъ . . .	15
Читанка друга . . .	25
Читанка трета . . .	40
Читанка четверта . . .	50

Замовляйте толькѣ тѣ книжки, котри бачите въ послѣднѣмъ числѣ „Свободы“.

Пишѣть выразно.

Замовленъ на суму менчу якъ доллара не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:

SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

— Хотите, чтобы вашъ грошъ безпечно и скоро были высланы до старого краю, то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

Фармы! Фармы!

Остогиддо вамъ въ майнахъ и фабрикахъ робити? Хотите мати свободу и забезпечену будущность? Коли такъ, то купѣть собѣ фарму у Вирджиніи, де вже много Русинѣвъ, Словаковъ и прочихъ Славянъ поселилось.

Е тамъ добра земля, на котрой все родить ся, що посадите або посѣете. Здоровый воздухъ, здорова вода, легка зима и не горячѣ лѣто. Маемо фармы у Вестъ Вирджиніи, Мерилендѣ, Минесотѣ, Каролайнѣ, Висконзинѣ и Пенсилвеніи. Продаемо ихъ вѣдъ 5 до 15 долларѣвъ за акеръ. Добры условія для всѣхъ, хто хоче купити.

Пишѣть на адресу:

John Jelinek,
1116 Pine Alley, Braddock, Pa.

ФАРМЫ НА ПРОДАЖЬ!

Перша: 23 S., township 1 R 5 V. E. кводеръ; 70 акровъ выробленой землѣ. Земля нова, три разы орана. Будынки добры, стайня и шпихлѣрь. Хата на два поверхи, зъ дощокъ зъ на двору, въ серединѣ темрякомъ выложена. 25 акровъ фенсу на худобу, сѣна доволѣ; двѣ студнѣ — вода смачна. Дѣмъ Божій католицкйй, лишь черезъ двѣ фармы, православный будѣть недалеко на веснѣ класти. До колѣевой дороги, одна миля. Мѣсто буде ся класти о одну до двѣ милѣ. Теперъ мѣсто 9 милъ вѣддалене. Цѣна фармы \$2.700. Адресъ:

John Darcznk,
Overstone, Man., Canada.

Друга: 17, V. W. K. township 1 R. 5. Добры будынки и вода добра. 70 акровъ рѣлѣ, 30 акровъ фенсу дрѣтяного.

Трета: 18 V. E. K. t. 1. R. 5. Хата, стайня, 30 акровъ фенсу, 2 милѣ вѣдъ колѣѣ, одна миля и поѣвъ вѣдъ англійской школы. Цѣна фармы другою и третю разомъ \$4.900. Адресъ:

Daniel Tom,
Overstone, Man., Canada.

Высилене

мужинѣ, женщинѣ и дѣтей

вылѣчить
безъ опера-
ціи, безъ
ножа и безъ
втраты часу

Дрѣ О'Малей.

Доказую що дня фактами, що моя метода е одинока на свѣтѣ, котра дѣйсно вылѣчить. Моя хемічно-электрична метода розповсюднюе ся по всѣмъ свѣтѣ и не е нѣчимъ иншимъ, якъ заповѣтомъ для недужихъ, абы були вылѣчены. Моя метода не може бути критикована, позаякъ опирае ся на основахъ знанія. Моя метода вылѣкуе кожый рѣдъ высылениа. Кожый мужчина, жена чи дити можуть бути вылѣчены безъ втраты часу.

Пропуслину и тяжкйй недуги полѣтъ

Вылѣчу вповнѣ, тривко, при помочи моей системы. Не уживаю ножа антѣ нѣчо такого, чтобы спричиняло боль. Кожый случай гварантую вылѣчити.

Порада и оглядины даромъ.

Упливы сѣмени и розширене жилъ вылѣчу хемічно-электричнымъ способомъ безъ ножа и операціи.

Дрѣ О'Малей

Главный офисъ, де бесѣдуе ся славянською бесѣдою е на 158 S. Washington Str. y Wilkes-Barre, Pa.

Філіальныі офісы (де вправныи гѣкарѣ лѣчатъ недужихъ моимъ чудеснымъ Хемічно-Электричнымъ способомъ):

Scranton, Pa., 134 Washington Ave.

По иностранной книжочкѣ о лѣченю пропуслины пишѣть до Wilkes-Barre. Pa. Шлемо ихъ даромъ.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

Ю ЛІАНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa. P. O. Box 372.

Бго офисъ въ Scranton, Pa. е на 303 Spruce Str. Але до Скрантонъ прѣѣзжае толькѣ каждого понедѣлка и четверга вѣдъ годинъ 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американскйй въ повѣтахъ: Джерсеи и Делаваръ.

Хто має справу ґрунтову, або хоче вѣдобрати грошѣ або спадокъ въ старѣмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вѣдъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правныи наперы и повномочія.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВАРНА

✻ TROMETTER'S ✻
(Трометтеръ)

при Редивскѣмъ днѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданія, Обѣды, Вечерѣ

Въ кожѣмъ часѣ можна достати такъ горячйй якъ и зимній перекуски. Потравы прилагодженъ на европейскйй способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окренкйй коментаръ для родины. Найлучшйй вина, пиво, лікеры, горѣлки и всѣ можливыи напитки. Цѣна дуже мала.

С. М. НАТНАВАУ,

агентъ вѣдъ огневѣмъ асекураціонноу компаніи.

Коллектуе такожъ грошѣ за рентъ. Мае два дома до ренту на Race str., три дома на продажѣ на Hill str., дома до мешканія або на продажѣ на Blakely, Olyphant, Pa.

Цѣна дуже низька.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAID LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочъ бы якъ розстрасены. Такожъ робить книжки для братствъ, церковъ, бизнесменѣвъ и т. д. За роботу гварантуе.

Яна Фишера

Новый

Банково-Шифкартовый Дѣмъ

отвореный кожного дня вѣдъ 7-ои рано до 9-ои вечеромъ подѣ

ч. 713 Front St., Catasaqua, Pa.

Засылае, купуе и продае старокраевыи грошѣ.

Приймае грошѣ до переходяныи и звертае ихъ кожного часу.

Шифкарты продае до всѣхъ портѣвъ Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerp и на Англію за ту саму цѣну що и компанія.

Продае всѣлякйй молитвенный и забавный книжки.

Провадить чисто славянскйй, христіанскйй бизнесъ. Вѣдвѣдайте его.

Вѣдъ е такожъ Notary Public — потверждае и вырѣбляе всякйй старокраевыи контракты скоро и безпечно.

75

Т. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
РУССКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ

— и —

ГОТЕЛННЧІЙ

246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.

Недалеко рускою плебаніи.

Добрый вечеръ дружѣ мой!
— Добрый вечеръ, сватѣ!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпашѣ, братѣ!
— До Талпашѣ? Звѣдѣ вѣдъ?
— Та-жѣ краинѣ нашъ милый!
— У него всѣ Русины
— Подѣрѣпляють силы...
— Шо за бриндзя и пиво тамъ!
— Ободитъ ся фаніи!
— Обслужуе якъ братамъ!
— Танько надвѣнчаино!

ГАРМОНИѢ!

Найлучшйй, найсильнѣйшйй и найтаншйй гармоніи можете достати у мене. — Пишѣть по великій цѣнникъ зъ образками, въ котромъ найдете, машинки до друкованія, годинки, що кукають и грають, гуслѣ, басы, кларнеты, красивѣйшйй факки, бритвы, печатки и много другихъ новыхъ и потрібныхъ рѣчей.

JOHN J. CAMPTON
Католицкий похоронникъ.
Вынаймае тапо керичъ
— ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРИЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Масе застѣды на складѣ свѣже,
добре пиво въ великихъ и малыхъ
бочонкахъ зъ наилучшихъ броваровъ,
горѣлки и ликеры наилучшого гатунку.
Братя! замовляйте у своего!

РУССКІЙ КРАВЕЦЪ

Въ Шамокінъ, Па. мѣшкае
русскій кравецъ
ПЕТРОВЪ ЗИМЧЪ
425 N. Shamokin str.

Робить вѣсьма
убраня мужскій
складно и дешево.
Хто у него замовить
убраня, нѣколи того
не покажу.

СКМАНЪ МИТРЕНКО

ГОТЕЛЬНОКІЙ
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешъ выпити гаряченько?
Запыйтай ся де Митренко;
Готель, вяску, пиво мас,
Повний слянки доливас.
6 цѣлара, 6 и галл
На мѣтани, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчушь неодо цѣнаве, —
А що выпешъ, то знай брате,
Пѣде дальше, някъ у пати!

ОДИНОКІЙ РУССКІЙ ГОТЕЛЬ Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Божий Русскій мамчій яку небудь
потребу въ Нью Йорку, чи въ околицѣ,
повиненъ вступити до того готелю, бо
тутъ достане найдоровѣишъ и найтаннѣишъ
напитки всякого рода и порадѣ, де най
лучше купиши шифкартъ.

Dr. F. J. Meek, (МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИАЛИСТ
СЛАВОСТЕЙ
ЖИНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.
Жена при породѣ дѣлають
особливой описи.

Office: 227 N. Shamokin Str. | Телефон
SHAMOKIN, PA. | Nr. 1673

Юліанъ Копилянскій
(JULIAN KOPILYANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКИНЪ, ПА.

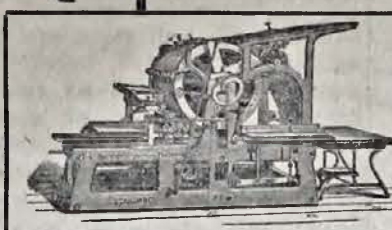
Перворядный салонъ рус-
скій. — Найлѣпшій напитокъ
можно ту достати, якъ: пи-
во на шклянки и бутельки,
вина розмаитого гатунку,
горѣвки досконали, цигара
дуже добрый.

Спавать Братя Русины до своего брат-
чина Юляна!

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, бага,
выправки, представления,
ПАПЕРЫ листовъ,
КОВЕРТЫ для братствъ и
поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскіе,
КНИГИ параф. и братскіе,
КНИЖКИ колекторскіе, брат-
скіе и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРЬ

и взагалѣ всѣ работы друкарскіе

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: **СВОБОДА,**
BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— ВЪ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякій потрібнй рѣчь до житя, якъ такожъ
можно купити убраня майнерскіе и звычайнй.

Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей
свѣта, скоро, тано и безопасно.

Продае шифкарты.

Не вѣдь нынѣ вже знаютъ люде солидного
Ивана Глову.

Одень зъ наибольшихъ броваровъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПО-
СОБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ
ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ по-
коштуе сего пива, то
нишого вже не хоче
пѣти.

Голова вѣдь него
нѣколи не болитъ,
бе есть здорове и по-
живне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО
ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

ПЕРША РУСКА ВУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешъ купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не грати брате грошей я часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вѣдь всѣляке мясо мас,
Зъ людми красно розмовляе
И поруски, по словенски,
По англійски и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ главный,
Къ добрый справѣ всегда справный,
За русскій народъ крѣпко стоитъ,
Вражды люющей ся не боитъ.

Томъ Русинамъ треба знати,
Що его тре підирати;
Красно знавать, въ пашѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажъ ся сердце радуе.

Мы, Руснаки не жалуюмо,
Вѣдь Югаса все масо купувати будемо,
Бо вѣдь у Scranton найлѣпше масо мас,
О томъ кожда дитина навѣть добре знае:

Томъ милй брате, нѣвѣдь ся не волочать,
До найлѣпшой бучерни до Югаса ходять
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и удливо!

ВЕЛИКІЙ КОМПАНИЧНЫЙ СТОРЪ Russian Mercantile Co. Ltd.

— ВЪ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Наибольшій русскій компанічний сторъ въ Аме-
рицѣ. Заложеныи ще въ роцѣ 1889, а теперъ
побольшеный, украшенный и на ново
уряджѣный. Новый дѣмъ великій,
красный, котрый компанія ку-
пила 1896 року за \$18.000
доказуе, що може ком-
панічна работа. — Всѣ ро-
зумнй Русины належать до той
компаніи, купують зѣ своего власно-
го стору значить, спомагають самыхъ
себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою \$5,500.00
Заряджуютъ нимъ:

Н. Габуря, М. Колодѣй.

Гай Русинъ! чи знаешь на до-
рогу до дошерего и доброго куп-
ца? Она веде просто до

Юрія Хилыка

въ OLYPHANT, PA.
Въ его пѣвно добре знаете. Въ него
знаете одинокій, найдешевшій, най-
лучшій и наймодѣльшій сторъ зъ
убранями. Купите добре „шифкартъ“ и
скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до
старого краю. Не гадайте однакъ, що то
вже все — и! Вѣдь мас ще найпарад-
лѣпшій салунъ въ мѣстѣ подъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите
ся, якъ въ рѣднѣи бабки на
весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics.
You may be for it or against it, but in either case
you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a
three month's subscription and a copy of Social-
ism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publisher,
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

Ежедневно

Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ получаетъ новіи и новіи нисѣма, въ кото-
рыхъ дякують ему пациенты за лѣки, и ихъ удивительную силу.

Вилѣчена зъ
матичевої хороби.

Плона Карманъ,
240 Ashburton Avenue,
Yonkers,
N. Y.

Вилѣченный
зъ застарѣлой хороби же-
лудка.

Я був хорий на желу-
докъ від року 1878, т. е. 25
лѣтъ; уживавъ розличныхъ
лѣкарствъ і удавался до
многихъ лѣкарівъ і антика-
ривъ, однакъ ніодинъ не мігъ
мені помочи. Проте звер-
нувся о поміч до п. про-
фессора Колінса, а вінъ при-
славъ мені лѣкарства, від
котрихъ виздоровивъ в про-
тягу одного місяця. За-
тѣмъ раджу кождому, хто
лишь терпѣть на яку не
будъ хоробу, пробѣ удав-
ся лѣчити до него, поза-
якъ вінъ ему напевно по-
може. Бартоль Янчекъ.
P. O. Box 46, Наскеттъ, Па.

Вилѣченный

Осеип Бутинъ,
зъ загального ослабленія
завороту и нечистой
крови. McDonald
W. Va.

Профессоръ Д-ръ Е. К. КОЛЛИНСЪ

Талантливый и любимый русский Врачъ.

Что пменно свидѣтельствуетъ за правдивую основу до тѣхъ дарованій и успѣ-
ху въ леченіи, которые тотъ славный мудрецъ осягаетъ?

Лишь только то, что онъ цѣлое свое житѣе, посвятилъ практикѣ, распростра-
ненію и убагородненію своего знанія и отличія.

Въ книгахъ учился теоріи, а при больныхъ — практики. Стосуюсь во всѣхъ недугахъ
своими знаніями, отыскалъ слѣдовательно секретъ, котрый теперь даетъ ему мож-
ность излечить совершенно различные недуги.

И не поодинокія части тѣла должны лечиться а напротивъ и ихъ властвующіе
органы, что эти части совокупляютъ — якъ нервы и проч.

Этого рода открытія, дають ему возможность послѣдовательного и певного
излеченія.

Каждая хотъ бы головная часть тѣла не есть властвующею сама по себѣ въ
организмѣ и съ этого уже можно судить, что во первыхъ надо прибѣгать къ исцѣленію
относительныхъ органовъ, подъ вліяніемъ которыхъ находится часть или членъ тѣла.

Когда сердце, легкое, утроба или нервы хворы, тогда и властвующіе органы не
здоровы. Обыкновенно лучается, что наиболѣе людей заболѣвають на желудокъ, изъ
чего вытворяются послѣ разныя и грозныя недуги.

Профессоръ Коллинсъ

узналъ уже давно о томъ и не одному принесть радость и счастье въ русской семьѣ.
Его знаменитыя лѣкарства и певно дѣйствующій родъ кураціи увѣряють всѣхъ въ
успѣхахъ. Д-ръ КОЛЛИНСЪ трудился на этомъ поприщи врачевномъ 20 лѣтъ и не
обманулъ себя. Желаемую цѣль осягнулъ и теперь тѣшитъ плодами труда.

Тысячи русскихъ будутъ благодарны до окончанія жизни, которыхъ онъ сво-
ими практичнымъ леченіемъ избавилъ отъ мукъ и возвратилъ ему здоровье. Между
ними были и такіе, которыхъ инные врачи уже за невылѣчимыхъ узнали и своей по-
мощи отказались.

На многихъ блѣдныхъ лицахъ отеръ слезы мукъ своими знаніями и практикой.
Своими практичнымъ леченіемъ усмиряеть совершенно боль костей, ревматизмъ,
корчъ и т. п. терпѣнія.

(Nephritis) недуги нырокъ и изъ тѣхъ вытворяющихся недуги лечить знаме-
нито въ короткомъ времени.

Недуги утробы и крови не только тамуетъ, но тоже на всегда нищить при томъ
зародышъ, источникъ заболѣваній: вздыманіе, желтачку, кожаные вреды, боль головы
и проч.

При кураціи кашлю обезпечиваетъ передъ развитіемъ другой недуги легкихъ.
Секретныя половыя недуги мужчинъ и женщинъ лѣчить внимательно, певно и
безповоротно.

И когда кому ли только что нибудь недостаетъ или уже боленъ, пусть сейчасъ
обратится до Профессора Д-ра Е. К. КОЛЛИНСА, а получить въ отвѣтъ добрый со-
вѣтъ — каждый пациентъ изъ какой-нибудь націи. Адресъ:

PROFESSOR Dr. E. C. COLLINS,
NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,

140 W. 34th Street,

New York, N. Y.

Выробляє братс-
кѣ машлѣ, шапки,
водолазки, хороты,
унѣформы.
Цѣнникъ и проб-
авъ выслать даромъ.

Можете писати до насъ по руски, сло-
венски або польски.

23 N. Main str.
R. H. Morgan, SHAMOKIN, PA.